naujasis SKANSENAS

Sakurų parkas: žiedai primena gyvenimo trapumą

Kur randamas *hygge*? Apie jaukumą ir laimę namuose

Šnipiškės – sparčiausiai kintantis sostinės rajonas

YIT

TURINYS

Įžangos žodis....3

Tikslas – harmoningi šuns ir šeimininko santykiai....4

Fanų stadionas: išskirtinė erdvė sporto aistruoliams ir sėkmingas bendradarbystės pavyzdys....6

Gruzinų virtuvės restorane – dėmesys klientui ir didelėms porcijoms....8

Lietuvos vaikų ir jaunimo centro vadovas: sėkmingam žmogui tik žinių neužtenka....10

Mamuto parkas: poilsiui, pažinčiai su ledynmečiu ir Vilniaus reljefo istorija....12

Sakurų parkas: žiedai primena gyvenimo trapumą ir kviečia pamąstyti apie prasmę....14

Architektas Algirdas Kaušpėdas: „Naujasis Skansenas“ bus dar nematytas kvartalas....18

„Naujojo Skanseno“ privalumai....21

„Naujojo Skanseno“ žemėlapis....28

„In Arch“ įkūrėja: geriausi darbai – dar ateityje....30

Kur randamas *hygge*? Apie jaukumą ir laimę namuose bei mintyse....33

Netikėtoje vietoje įrengtas Senvagės parkas – jaukiam Šnipiškių gyventojų laikui....36

„Meduolių namai“: kai valgyti tiesiog per gražu....40

Darnaus judumo, kokybiškų gatvių ir patrauklaus miesto pojūčio link....42

Šnipiškės – sparčiausiai kintantis sostinės rajonas....44

Po rimtu pavadinimu – kvapą gniaužiančių įspūdžių pilna kelionė....46

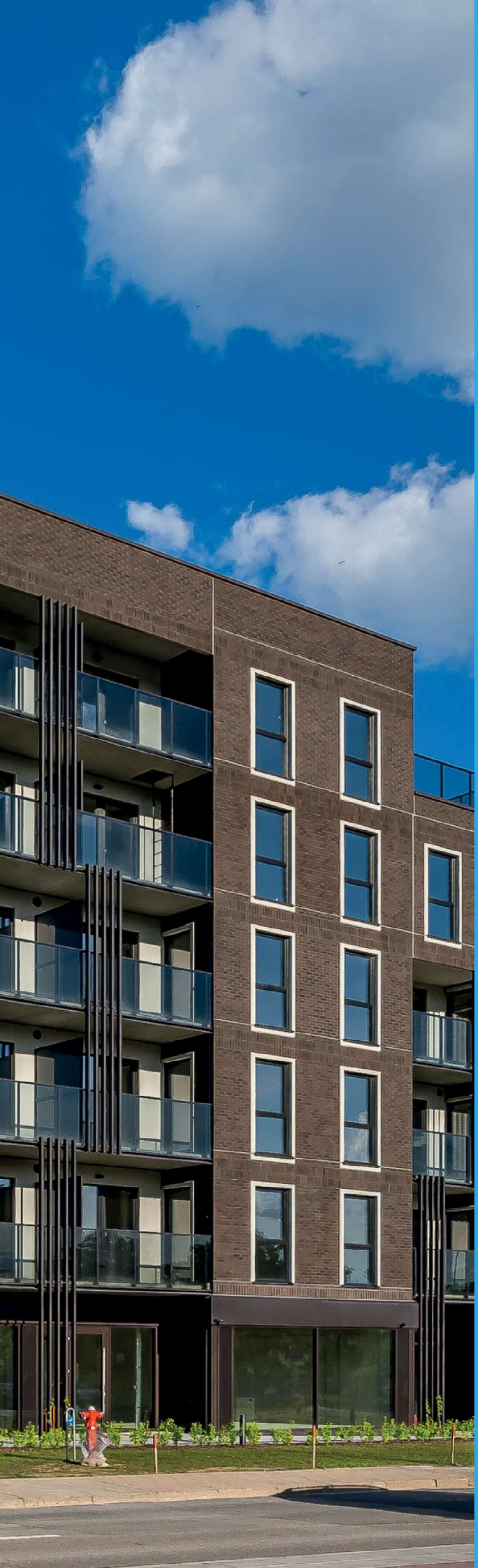

Kintantys gyvo miesto veidai

Keičiasi vietos, o su jomis keičiasi ir istorijos, papildydamos miesto kasdienybę ir suteikdamos šiam savitumo. Viena jų teigia, kad šalia Vilniaus centro gyvuojančios Šnipiškės, ilgai buvusios lyg paraštėse, transformuojasi į modernų, jaukų ir kviečiantį sostinės rajoną.

Vadintos skansenu – muziejumi po atviru dangumi, Šnipiškės išlaiko unikalią atmosferą ir kviečia jose įsikurti šiuolaikišką miestietį, maloniai laviruojantį tarp namų ramybės ir sostinės gyvybingumo.

Toks miestietis – „Naujojo Skanseno“ gyventojas, kuriantis šiandienos Vilniaus istoriją. Ilgais vakarais jis vaikšto palei Nerį, atranda ramybę Senvagės slėnyje, o užsimanęs kavos šalia prigriebia keletą kvapnių meduolių. Kartais šis miestietis dūksta stadione, kartais lėkštėje keliauja po tolimąjį Sakartvelą arba kartu su bendraminčiais lekia mokytis naujų įgūdžių ir kompetencijų. Tuomet grįžta į jaukumo – *hygge* – kupinus namus ir viskas, kuo jam tereikia būti – laimingu „Naujojo Skanseno“ gyventoju.

Apie šias veiklas ir minėtas vietoves, ką pamatyti, kur užsukti ir išbandyti Šnipiškėse, kviečiame skaityti „Naujojo Skanseno“ žurnale. Ramių ir jaukių įspūdžių jūsų mylimuose namuose!

Tikslas – harmoningi šuns ir šeimininko santykiai

Pastarieji dešimt metų žymi pokytį, kai šunų šeimininkai pradėjo suvokti – jei nori, kad keturkojis elgtųsi gražiai, reikia jį ne skriausti ar versti, o susigyventi ir gražiai išmokyti. Šis pokytis nebūtų įmanomas be kinologų ir šunų dresūros specialistų pastangų. Vieni jų – šunų dresūros mokyklos „Reksas“ įkūrėjai ir treneriai, šiandien kviečiantys ne tik mokyti šunis gražaus elgesio ir mandagumo, bet ir įvairiausių triukų, tobulinančių ne tik fizinius, bet ir protinius augintinių gebėjimus. Apie visa tai pasakoja „Reksas“ vyr. treneris Jonas Valančius.

Jonai, kada įkurta šunų dresūros mokykla „Reksas“ ir kuo ji išsiskiria?

Mūsų šunų dresūros mokykla Vilniuje veikia jau daugiau nei dešimtmetį ir esame vieni pirmųjų, pradėjusių mokyti žmones teisingai auklėti šunis – ne skriausti, ne imtis prievartos, o ramaus sugyvenimo. Mūsų išskirtinumas ir visos veiklos tikslas – harmoningi šunų ir jų šeimininkų santykiai. Stengiamės tos harmonijos siekti ir ją atrasti, kiek įmanoma. Daugybę dalykų supratome ir išmokome per savo patirtį, ją nugludinome, o dabar džiaugiamės besidalydami su kitais šunų augintojais.

Ar šiandien, įsigijus šuniuką, vesti jį į dresūros mokyklą jau yra savaime suprantamas dalykas? O gal šunų šeimininkai vis dar dvejoja ir abejoja dresūros nauda?

Prieš gerus 15 ir daugiau metų šunų socializacija, dresūra dar buvo tolimas, svetimas dalykas. O jei kas ir atvesdavo šunis į mokyklą, tai jau nebe mokymo, o tramdymo tikslais. Metai bėgo, o trenerių pastangos ėmė duoti vaisių – žmonės pradėjo suvokti, kad šunį reikia socializuoti ir mokyti nuo pat mažumės. Šuniuko vaikystė baigiasi apie 5 mėnesį – iki to laiko labai svarbu, kad šuniukas gautų tinkamos patirties, kad išmoktų kontroliuoti save, gražiai elgtis.

Žinoma, vis dar lengvai galima pamatyti, kaip šunys kaimuose, o ir mieste, sodų rajonuose, laikomi pririšti lauke. Turiu pasakyti, kad tai nėra geras dalykas – šuo turėtų turėti laisvę, būdų išsikrauti, kad būtų ramus. Nors situacija tikrai gerėja, manau, kad mes, šunų treneriai ir kinologai, darbo ir švietimo dar turėsime daug ir ilgai.

Kokius kursus, pamokas šunims siūlote mokykloje „Reksas“?

Užsiėmimų yra įvairių, bet pagrindas yra pradiniai šuns įgūdžiai: paklusnumo, etiketo, gero elgesio. Tokiuose užsiėmimuose mokome šunį būti kantrų, reaguoti į vardą, neloti, nešokinėti, sekti paskui šeimininką. Tai svarbiausi, elementarūs dalykai, kuriuos turi išmokti šuo.

Išmokus pradinių įgūdžių, kviečiame užtvirtinti žinias – tam naudingi miesto etiketo ar triukų kursai. Mokantis gražaus elgesio mieste, su šunimis ir jų šeimininkais užsiėmimus vykdome lauke – keliaujame į Sakurų parką, vaikštome šalia Baltojo tilto. Šių užsiėmimų metu šunys išmoksta prasilenkti su praeiviais, vežimėliais, nešokinėti.

Galiausiai, sėkmingai perėjus pradinius mokymus ir išmokus gražiai elgtis, šunis galima atvesti į tokius užsiėmimus kaip šunų *fitnesas* ar *freestyle* – triukų mokymąsi ir jų atlikimą konstruojant scenarijus. Žinoma, siūlome ir pasiruošimo parodoms treniruotes.

Ar visus šunis vienodai lengva išmokyti gražaus elgesio?

Šeimininkai turi suprasti, kad atvedant šunį į treniruotę kartą per savaitę ir lankant tokius kursus mėnesį ar du pasiekti gerų rezultatų bus sunku. Ugdymas turi būti tęsiamas, palaikomas, nes rezultatai ateina tik su laiku ir nuosekliu darbu.

Žinoma, šunys labai skirtingi. Yra tokių šunų, kuriuos išmokyti gražaus elgesio labai lengva, ypač jei šuo ir šeimininkas puikiai susikalba. Bet nuolat dirbant ir lavinant komunikaciją tarp šeimininko ir šuns rezultatai anksčiau ar vėliau atsiranda.

Yra šunų, kurie, regis, niekad nepavargsta. Jie gali valandų valandas vaikščioti ar bėgioti, tačiau pavargta tik šeimininkas, o ne šuo. Nereikia manyti, kad toks šuo nesuvaldomas – tiesiog jam reikia kitokios, pavyzdžiui, protinės apkrovos. Ir tokiems šunims naudingi jau minėti *freestyle* užsiėmimai. Tai Lietuvoje dar gana nauja šaka. *Freestyle* užsiėmimuose mokomasi triukų ir kaip tuos triukus konstruoti į tam tikrus scenarijus.

O kada mokyti šunį jau per vėlu?

Iš tiesų, niekada ne per vėlu mokyti šunį gražaus elgesio. Turėjome net 12 metų mokinį. Žinoma, mokant vyresnio amžiaus šunį progresas bus lėtesnis, tačiau ir čia kantrybė, nuoseklus darbas ir pastangos duoda rezultatų. Šunys, kaip ir visi žinduoliai, turi smegenis, skirtas dirbti, tad pradėti visada tinkamas metas. Tačiau sakyčiau, kad svarbūs ir paties šeimininko lūkesčiai – ko norima iš šuns, kiek augintinis turi mokėti. Jei šeimininkas laimingas, vedžiodamas šunį su pavadėliu ir neketina jo paleisti, jei visai nesinori, kad šuo mokėtų daugybę triukų, labai rimtos dresūros čia ir nereiks.

Kokia trenerių komanda laukia ateinančiųjų į dresūros mokyklą „Reksas“?

Aš vedu elgesio pagrindų pamokas, taip pat dirbu su elgesio problemų sprendimu. Viena mano kolegių moko triukų, *freestyle* pagrindų, vykdo šuniukų lavinimo kursus. Mokykloje dar dirba 6 kolegos, kurie keičiasi ir kviečia į paklusnumo pagrindų ir kitokius kursus. Orientuojamės į asmeninį dėmesį, todėl visada pasiūlome individualius užsiėmimus, kur šuniukas neturėtų kitų dirgiklių. Kitas variantas, žinoma, yra grupinės treniruotės, kur keturkojų susirenka daugiau. Taigi kiekvienas šeimininkas gali rinktis jam priimtiniausią ir geriausią variantą, o mes jau padėsime, kiek galime.

Fanų stadionas: išskirtinė erdvė sporto aistruoliams ir sėkmingas bendradarbystės pavyzdys

Fanų stadionas – analogų neturintis sporto kompleksas sostinėje, kurį įkurti sumąstė trijų draugų, futbolo entuziastų, kompanija. Fanų stadiono vykdomojo atstovo Dariaus Kazlausko teigimu, ši erdvė – puikus privataus verslo ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimo pavyzdys, sutelkiantis nuo jauniausių iki patyrusių ir profesionalių sporto aistruolių.

Trijų draugų sumanymas, virtęs išskirtine sporto erdve

Išskirtinis ir analogų neturinis sporto kompleksas Vilniaus mieste skaičiuoja jau aštuntuosius gyvavimo metus. Pasak D. Kazlausko, Fanų stadionui pradžią davė idėja, kilusi trims draugams, panorusiems sostinėje įkurti dirbtinės žolės ir originalių matmenų futbolo stadioną.

„Šis stadionas įdomus ir tuo, kad yra privataus verslo ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimo pavyzdys sostinėje. Fanų stadionas įrengtas mokyklos stadione – mokyklos bendruomenė juo naudojasi kiekvieną darbo dieną iki 15 valandos. Nuo 15 valandos ir savaitgaliais stadionas priklauso mums – viešajai įstaigai „Fanų sporto projektai“, kuri ir prižiūri šią erdvę“, – pasakoja įstaigos atstovas.

Anot D. Kazlausko, Fanų stadionas yra vienas pirmųjų Vilniuje dirbtinės žolės originalių matmenų stadionas. Po didžiojo stadiono įrengimo nesustota – šalia įrengta futbolo treniruočių aikštelė dirbtine danga. Dar po kurio laiko įkurtos paplūdimio tinklinio aikštelės, o galiausiai – trys padelio teniso kortai ir mažų matmenų futbolo aikštelė dirbtine danga. Be visų šių aikštelių, pasak stadiono atstovo, erdvėje galima rasti viską, ko reikia krepšiniui.

„Džiugu, kad pastangos įrengti šiuolaikišką ir patrauklią sporto erdvę yra įvertinamos lankytojų, o štai 2017 m. Fanų stadionas, kartu su kitais dviem pretendentais, varžėsi Lietuvos sporto federacijų sąjungos organizuotame Lietuvos sporto vadybos apdovanojimų renginyje, nominacijoje „Geriausias 2017 metų sporto infrastruktūros objektas“. Tai taip pat mus džiugina ir įkvepia“, – pasakoja D. Kazlauskas.

Sporto entuziastų laukia visus metus

Fanų stadionas lankytojams prieinamas ištisus metus – čia nuolatos vyksta įvairaus lygio varžybos, vaikų treniruotės ir daugybė kitų renginių.

D. Kazlausko teigimu, šiltuoju metų laiku stadiono lankytojai kviečiami į futbolo treniruotes, rungtynes ir vaikų bei suaugusiųjų čempionatus: „Mūsų lankytojai gali pasirinkti, kokio dydžio aikštelės futbolui jiems reikia – turime originalių matmenų aikštę, kurią nuomojame visą, pusę arba ketvirtadaliais. Treniruočių aikštelėje patogiausia žaisti komandoms po 6, 7 arba 8 žaidėjus. Galime pasiūlyti ir mažų matmenų futbolo aikštelę, kurioje patogiausia žaisti komandoms po 3 arba 4 žaidėjus.“

Tiems, kam futbolas ne prie širdies, Fanų stadione siūlomos trys paplūdimio tinklinio aikštelės, taip pat trys atviri padelio teniso kortai.

D. Kazlauskas pažymi, kad nors Fanų stadionas veikia ištisus metus, šaltuoju laikotarpiu erdvėje žaidžiamas tik futbolas. „Tai lemia, kad futbolo aikštės įrengtos su dirbtine žole – jei iškrenta sniegas, jį nuvalome ir aikštėmis galima naudotis“, – paaiškina Fanų stadiono vykdomasis atstovas.

Pastebi išskirtinę atmosferą

Fanų stadionas, regis, ne veltui pavadintas būtent taip – į sostinės Šnipiškių rajone esančią erdvę susirenka tikri sporto ir aktyvaus laisvalaikio entuziastai.

„Fanų stadione sukuriama nuostabi atmosfera. Daugelis mūsų lankytojų neslepia ir teigia, kad esant tokioje vietoje, kurioje visi tarsi gyvena sportu, patiriamas didesnis malonumas sportuoti ir užsiimti mėgstama sporto šaka“, – sako D. Kazlauskas.

Besidomintiems laiko leidimu Fanų stadione, jo atstovas D. Kazlauskas pabrėžia – kadangi stadionas privatus, juo naudotis galima tik išsinuomojus norimą aikštelę: „Susidomėję ir norintys naudotis Fanų stadiono aikštelėmis turėtų susisiekti su mumis internete nurodytais kontaktais. Visą informaciją teikiame tiek telefonu, tiek elektroniniu paštu, socialiniuose tinkluose arba interneto svetainėje www.fanu.lt.

Gruzinų virtuvės restorane – dėmesys klientui ir didelėms porcijoms

Vietiniai Šnipiškių gyventojai iki šiol puikiai prisimena ilgai rajone gyvavusį ir ispaniška virtuve viliojusį restoraną „Barcelona“, o kai kurie čia užsukę vis dar teiraujasi šiltosios šalies patiekalų. Tačiau jau porą metų buvusios „Barcelonos“ vietoje veikia „Sakartvelo“ – gruzinų restoranas, į kurį renkasi tiek pabuvoję Sakartvele ir pasiilgę ten ragautų patiekalų, tiek norintys paskanauti pačių gruzinų gaminamų valgių, pagardintų autentiškais prieskoniais ar ingredientais.

Restoranas gimė iš pažinties

„Sakartvelo“ savininkė Daiva Narbutienė pasakoja, kad įkurti gruzinų virtuvės restoraną paskatino užsimezgusi pažintis su pačiais gruzinais. Gruzinai, anot D. Narbutienės, į kiekvieną restorano klientą žvelgia kaip į svarbiausią svečią, kuriam reikia patiekti tik tai, kas geriausia.

„Jie nepaprastai svetingi – verčiau pasiskolins pinigų iš kaimyno, kad tik savo svečią priimtų kaip karalių. Tą patį matau ir restorane, vertinu požiūrį į kokybę, tvarką, aptarnavimą. Klientai tai taip pat jaučia“, – tikina pašnekovė.

Anot D. Narbutienės, „Sakartvelo“ restorane lietuviai nedirba, visi patiekalai pagaminti pačių gruzinų, nepriekaištingai išmanančių savo vietinę virtuvę, rankomis. „Viskas šiame restorane – ant gruzinų virėjų pečių. Juk tautinės virtuvės patiekalus geriausiai ruošia tos tautos atstovai, tam tikri patiekalai reikalauja ypatingo įgudimo“, – pasakoja restorano savininkė.

Grįžta Sakartvele lankęsi lietuviai

„Sakartvelo“ savininkė, kalbėdama apie gruzinų virtuvės desertus, pamini pachlavą – desertą iš plonyčių tešlos lakštų: „Virtuvės šefai juokauja, kad metų metus nesutariama, ar baklava visgi yra turkiškas, ar gruziniškas desertas. Mūsų restorano lankytojams siūloma vietoje gaminama pachlava su medumi ir graikiškais riešutais. Kiti restorane mėgstami desertai – keksiukai su karštu šokoladu ir ledais bei įvairūs plačiai žinomi saldumynai.“

Pasak D. Narbutienės, gėrimai restorane taip pat tik gruziniški. Pats mėgstamiausias – saldus ir išskirtiniu skoniu pasižymintis limonadas, dažnai ragaujamas lankytojų. Restorane taip pat siūloma gruziniško vyno, alaus, brendžio ir būtinai gruziniško mineralinio vandens.

Kaip sako D. Narbutienė, restorane neretai sutinkami Sakartvele jau lankęsi ir gruzinų virtuvės valgių ragavę lietuviai, į restoraną grįžtantys ieškoti pamėgtų skonių. Vis dėlto tiek restorano įkūrėja, tiek svetingumu garsėjantys virtuvės šefai džiaugiasi sulaukdami įvairiausių klientų – kaimynų, sostinės rajonuose pabirusių gyventojų ar net miesto svečių.

Svarbiausia – sočios porcijos

Gruzinų virtuvė, anot restorano įkūrėjos, tikrai ne iš tų, kurios reikėtų bijoti ar privengti – nors patiekalai toli gražu nėra prėski ir pasižymi ryškiu skoniu, aitrumas čia saikingas.

„Tiesa, gruzinų ruošiami patiekalai – gana kaloringi ir sotūs. Sakartvelo gyventojams vienas svarbiausių dalykų ir yra porcijos dydis, maisto kiekis ir kad gėrybių nebūtų pagailėta. Buvę Sakartvele ar norintys ten nukeliauti turėtų žinoti, kad gruzinai valgo ilgai, vakarienės būna gausios. Jei organizuojamas šeimos ar draugų susibūrimas, patiekalai nešami vienas po kito – šalti užkandžiai keičia karštus užkandžius, pagrindinius patiekalus keičia desertai... Tokioje vakarienėje lengva dar sykį įsitikinti gruzinų svetingumu“, – tvirtina D. Narbutienė.

Vilniečiai ar miesto svečiai, užsukę į Šnipiškėse, Linkmenų gatvėje, įsikūrusį restoraną „Sakartvelo“, greičiausiai ketintų paragauti populiariausių patiekalų. Lankytojų favoritai, anot restorano įkūrėjos, yra ryškūs ir nekintami. „Mėgstamiausias klientų patiekalas – tradiciniai tešlos paplotėliai su įvairiais įdarais chačapuriai. Taip pat itin mėgstami chinkaliai, kuriuos galėtume gretinti su lietuviškais koldūnais. Kiti mėgstami patiekalai – mėsos valgiai, gruzinų gaminami ant grilio“, – teigia D. Narbutienė.

Mėsos patiekalai gruzinų virtuvės restorane gaminami iš itin aukštos kokybės ingredientų. Pasak „Sakartvelo“ įkūrėjos, tiek mėsa, tiek daržovės, naudojamos garnyrui, perkamos iš vietinių lietuvių ūkininkų, kurių produkcijos kokybe neabejojama.

„Jei paklausite restorano šefo, kaip pagaminti skanius šašlykus, jis jums atsakys, kad svarbiausia – gera mėsa. Jei mėsa gera, ją sunku pagadinti. „Sakartvelo“ restorane mėsa marinuojama įprastai, tačiau išskirtinio skonio jai suteikia originalūs gruziniški prieskoniai, kuriuos atsigabename iš Sakartvelo. Kalbant apie garnyrą prie mėsos patiekalų, mūsų šefai renkasi paprastas, bet būtinai šviežias vietines daržoves – svarbiausia jų kokybė, o su ja koja kojon keliauja ir geras skonis“, – sako D. Narbutienė.

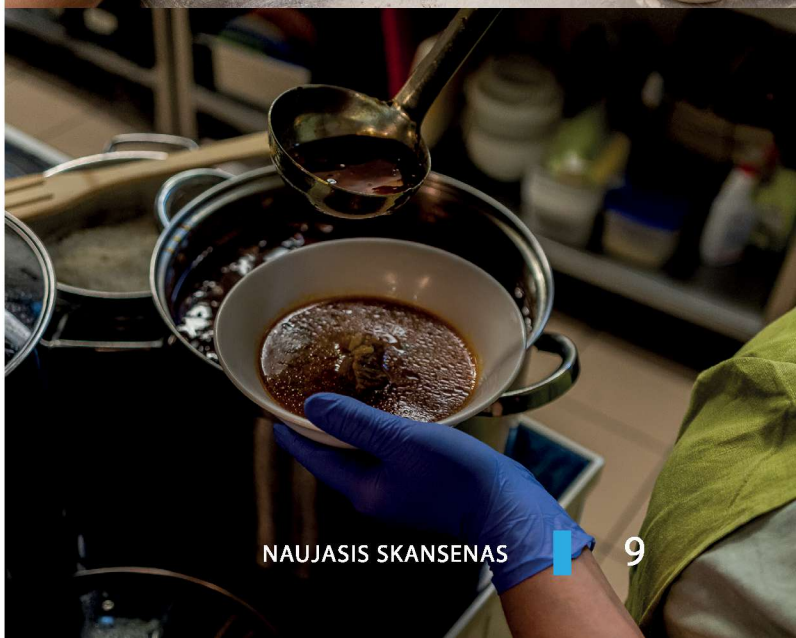

Lietuvos vaikų ir jaunimo centro vadovas: sėkmingam žmogui tik žinių neužtenka

Konstitucijos prospekte įsikūrusį Lietuvos vaikų ir jaunimo centrą pastebėti nesunku – didelis šviesus pastatas tarsi iš toli byloja, kad, įžengus pro jo duris, atradimų netrūks. Ir jų tikrai netrūksta čia atėjusiems vaikams, paaugliams ir net suaugusiesiems bei pedagogams – didžiausias neformaliojo ugdymo centras Lietuvoje siūlo daugiau nei 200 įvairių užsiėmimų. Pasak LVJC direktoriaus Valdo Jankausko, centro lankytojai, kad ir kokį užsiėmimą pasirinktų, ne tik turiningai praleidžia laiką, bet, visų svarbiausia, gauna taip reikiamų socialinių kompetencijų, pasitikėjimo savimi ir mokosi bendrauti.

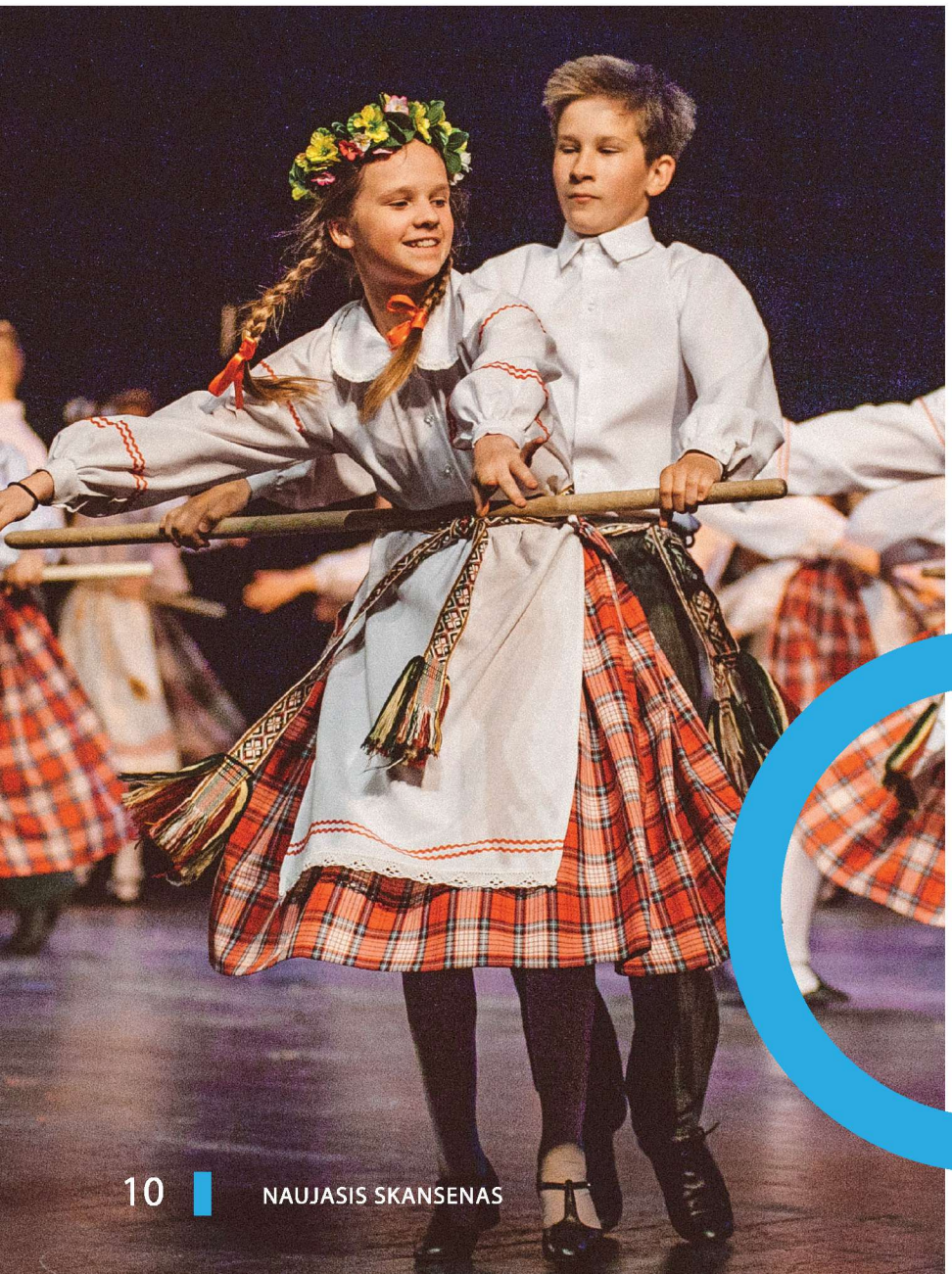

Skirtis tarp formaliojo ir neformaliojo švietimo – vis dar ryški

Kaip pasakoja LVJC vadovas V. Jankauskas, šis centras, skaičiuojantis ne pirmą veiklos dešimtmetį, su kiekvienais metais vis auga. „Lietuvos vaikų ir jaunimo centras laikui bėgant gerokai išsiplėtė – dar dešimtojo dešimtmečio pabaigoje į užsiėmimus čia ateidavo per 2000 lankytojų, o šiuo metu centro lankytojų – vaikų, paauglių, pedagogų – turime apie 30 tūkstančių. Veiklą vykdome ne tik Vilniuje – užsiėmimus priartiname ir prie kitų Lietuvos miestų bendruomenių“, – sako LVJC direktorius.

Paklaustas apie LVJC tikslą ir pagrindinę misiją, V. Jankauskas nedvejoja – didžiausias noras yra palydėti vaikus į gyvenimą ir pasaulį. O tam, kad jų laukiančiame pasaulyje jauni žmonės būtų sėkmingi, turėtų reikiamų socialinių įgūdžių ir žinių, būtinas neformalusis švietimas.

Tiesa, anot V. Jankausko, skirtis tarp formaliojo ir neformaliojo švietimo geriausiu atveju neturėtų egzistuoti, tačiau tam tikrose šalyse, kaip ir Lietuvoje, ši skirtis dar labai ryški.

„Vis dar skirstome švietimą į formalųjį ir neformalųjį. Negalima paneigti formaliojo švietimo svarbos: suteikiamų žinių, informacijos, gaunamos per matematikos, fizikos, istorijos ir visas kitas pamokas. Tačiau tam, kad žmogus būtų sėkmingas, gebėtų išnaudoti savo potencialą, jam reikia rakto – papildomų kompetencijų, įgūdžių, kurie toli gražu neapsiriboja mokėjimu gerai skaičiuoti ar rašyti“, – pasakoja V. Jankauskas.

LVJC direktoriaus teigimu, pažvelgus į tokius kraštus kaip Skandinavija, nesunku pastebėti, kad formalusis ir neformalusis švietimas nėra atskiriami, o geras mokytojas yra tas, kuris vaikui suteikia įvairiapusių kompetencijų ir žinių.

Pasak V. Jankausko, šiandien sėkmingas, o ir laimingas žmogus yra tas, kuris moka bendrauti, geba panaudoti savo turimas žinias tinkamai ir naudingai, pasitiki savimi ir suvokia savo individualumą – šias savybes mokykloje vaikams vis dar sunku išsiugdyti. Ir būtent čia į pagalbą ateina neformalusis švietimas. „Tik turint visą paketą įgūdžių, gautų tiek iš formaliojo, tiek neformaliojo švietimo, iš mūsų vaikų galės išaugti genijai“, – įsitikinęs LVJC vadovas.

Kviečia neužsibūti viename būrelyje

LVJC lankytojams siūlomų veiklų pasirinkimas – platus, tačiau ir čia pastebimos tendencijos ar mados, į vienus ar kitus užsiėmimus, būrelius ar kursus suburiančios daugiau norinčiųjų. Anot V. Jankausko, kartais pakanka kokio nors garsaus žmogaus žodžių televizijos ekrane ir žiūrėki – į vieną ar kitą užsiėmimą suplūsta naujas būrys lankytojų.

„Prieš keletą metų lankomiausi užsiėmimai mūsų centre buvo įvairių stilių šokiai. Dabar itin didelis susidomėjimas plaukimu, taip pat maisto gaminimu. Šios dvi veiklos, sakyčiau, šiuo metu yra *topas* Lietuvos vaikų ir jaunimo centre“, – tvirtina šio centro direktorius.

V. Jankauskas pabrėžia, kad centro veikimo principas – kviesti vaiką ir jaunuolį išbandyti ne vieną, o kuo daugiau ir kuo įvairesnių veiklų. Vieno užsiėmimo keitimas kitu LVJC nepriimamas kaip neapsisprendimas ar sutrikimas, atvirkščiai – centro darbuotojai skatina lankytojus ieškoti savęs, sau priimtinos veiklos, kurioje galima būtų atsiskleisti.

„Jau rečiau, bet vis dar būna atvejų, kai vaikai atvedami į kurį nors būrelį pildant senas tėvų svajones. Taip vaikas priverčiamas metus, pavyzdžiui, šokti, nors tai jam visiškai ne prie širdies. Tai labai negerai – juk per prievartą ir stūmimą nieko nepasieksi. Mes skatiname vaikus neužsisėdėti vietoje, keisti veiklas, nes iš kiekvienos, prie kurios prisiliečiama, kažkas išsinešama. O kai randama, kas artima ir patinka, atsiskleidžia ne tik gabumai, bet ir mėgaujamasi laiku, bendravimu bei sėkme“, – teigia V. Jankauskas.

Gali kilti klausimas, kaip į veiklas įtraukiami vaikai, neturintys pernelyg didelės motyvacijos. Anot LVJC direktoriaus, su motyvacijos trūkumu centre nesusiduriama. Nuolatos peržvelgiami lankytojams siūlomi užsiėmimai – tie, kurie praranda aktualumą ir nekelia susidomėjimo, yra pakeičiami kitais ir pašalinami. Tai, anot V. Jankausko, yra praktiška tiek centro, tiek jo lankytojų atžvilgiu. LVJC direktorius, kalbėdamas apie motyvaciją, priduria, kad kertinis dalykas čia – geras mokytojas: „Jei mokytojas yra puikus, kompetentingas specialistas, tikintis savo dalyku, jis geba motyvuoti ir įkvėpti vaikus. Galiu tik didžiuotis, kad būtent tokių specialistų LVJC tikrai netrūksta.“

Mamuto parkas: poilsiui, pažinčiai su ledynmečiu ir Vilniaus reljefo istorija

Mamuto parkas – projektinis pasiūlymas, laimėjęs Vilniaus miesto savivaldybės ir Lietuvos architektų sąjungos inicijuotą konkursą. Šio konkurso tikslas yra sutvarkyti Šeškinės šlaitų geomorfologinį draustinį ir jo aplinką. Nors tiksli data, kada Mamuto parkas bus įrengtas ir kvies miestiečius – ne tik Šeškinės, bet ir šalia esančių Šnipiškių bei kitų rajonų gyventojus – jame apsilankyti, dar nėra žinoma, viena idėjos autorių, kraštovaizdžio architektė ir mažosios bendrijos „Bauland“ partnerė Agnė Dailidaitė pasakoja apie sumanymą ir parko intriguojančiu pavadinimu viziją.

Kokia Mamuto parko idėjos priešistorė?

Dalyvauti Šnipiškių šlaitų geomorfologinio draustinio tvarkymo konkurse ir imtis Mamuto parko idėjos, ko gero, paskatino tai, kad dirbame labai tarpdisciplininiškoje komandoje – joje yra ir geografas, ir geologas, ir botanikė, ir susisiekimo specialistas.

Daug laiko praleidome diskutuodami apie šią teritoriją, vaikščiojome po ją. Galvojome apie tai, kaip po ledynmečio čia susiformavo geologinis draustinis. Iš pradžių svarstėme apie ledynmečio tako idėją. Ledynmetis mums atrodė svarbus, nes visa Vilniaus geologija susiformavo būtent ledynmečiu.

Kaip tuomet priėjote prie... mamutų?

Gana netikėtai, svarstydami ir diskutuodami, priėjome prie to, kad ledynmečiu juk gyveno mamutai. Nežinoma, ar mamutų liekanų yra šioje Šeškinės teritorijoje, bet jų rasta Sapieginės miškuose, o galbūt slypi ir kitose vietose.

Pasvarstėme, kad Mamuto parkas ne tik skambėtų interaktyviau ir patraukliau – jame būtų galima atskleisti ne tik vietos, bet ir viso Vilniaus susiformavimo istoriją. Nuo Šeškinės kalno matyti labai skirtingos panoramos – galima žvelgti į Sapieginę, Gariūnų piliakalnius. Ir būtent panoramos leistų papasakoti miesto geomorfologinę istoriją, kuri verta dėmesio.

Kokias erdves rastų Mamuto parko lankytojai?

Vienas esminių dalykų būtų Mamutų takas, einantis tolygiai per reljefo viršų. Šis pažintinis takas turėtų būti prieinamas visiems – ir tėvams su vežimėliais, ir neįgaliems žmonėms. Tam tikruose parko taškuose atsirastų Mamutų regyklos – minimaliai kilstelėtos aikštelės, kuriose lankytojai galėtų apžvelgti atsiveriančias panoramas. Mūsų idėja – kad kiekviena iš regyklų papasakotų vis kitą istoriją apie Vilnių, kaip miestas formavosi, kaip atsirado vieni ar kiti Vilniaus gamtiniai elementai.

Parke lankytojai rastų Mamutų ganyklas – žaidimų ar poilsio aikšteles, kuriose būtų malonu organizuoti piknikus. Mūsų siūlyme numatyta ir zona specialiai paaugliams, nes ir šiuo metu jaunuoliai naudojasi šia Šeškinės vieta, ji yra aktuali.

Mūsų idėja šiai teritorijai taip pat apima reljefo raidos muziejų, kuriame gyventojai būtų supažindinami su tuo, kaip kūrėsi vieta, kurioje gyvenama. Vilnius, o ir visa Lietuva, labai įdomi geomorfologiniais aspektais, tačiau vietos, kur apie tai būtų pasakojama, nėra. Pastebime ir tai, jog vis dar mažai kas žino, kad Vilnius susiformavo būtent po ledynmečio – norėtųsi apie tai kalbėti ir edukuoti.

Kaip manote, koks apskritai turėtų būti šiuolaikinis parkas, kuriame laiką leistų įvairių amžiaus grupių asmenys, kuriame virtų gyvenimas?

Kuo daugiau skirtingų grupių viešojoje erdvėje, tuo geriau. O kad viešoji erdvė pritrauktų įvairius žmones, svarbi tos vietos „programa“, kad visi jaustųsi laukiami, priimtini, nebūtų jokių barjerų. Viešoji erdvė sėkminga tuomet, kai joje vyksta daug skirtingų dalykų: kažkuri dalis kupina aktyvios veiklos, dar kita skirta poilsiui ir ramybei, kai yra kampelių, kur galima pasislėpti, ir erdvių, kurios sutrauktų mases. Svarbiausia – multifunkciškumas ir prieinamumas visiems į viešąją erdvę norintiems patekti žmonėms.

Ką šiuolaikiškos viešosios erdvės suteikia miesto rajonams?

Labai smagu, kad ir necentriniuose Vilniaus rajonuose vystomos ir puoselėjamos viešosios erdvės. Tokie rajonai kaip Šnipiškės ar Šeškinė kinta, juose labai gyva, gatvėse ir parkuose matyti daugybė žmonių – šios miesto vietos tampa vakarietiškais mikrorajonais. Tai labai gerai, bet ir norėtųsi, kad dabar statomi nauji pastatai ir gražūs namai nesunaikintų, pavyzdžiui, likusių senų gamyklų, kad būtų išlaikyta ir kažkas seno, atsirastų balansas, kuris ir daro tokius rajonus unikaliais. O viešosios erdvės tiesiog viską harmoningai apjungtų.

Sakurų parkas: žiedai primena gyvenimo trapumą ir kviečia pamąstyti apie prasmę

Kasmet vėlyvą pavasarį vilniečiai suplūsta prie Neries – traukos centru čia tampa šalia Nacionalinės dailės galerijos esantis Čijunės Sugiharos sakurų parkas. Į parką ateinama pasivaikščioti, atsipalaiduoti, retai praleidžiama proga įsiamžinti prie žiedais nusėtų medžių, keliančių pasigėrėjimą. Anot japoniškų sodų meistro Kęstučio Ptakausko, sakurų žiedai – kupini simbolikos, o Vilniaus sakurų parkas yra ypatingas dar ir todėl, kad primena apie didį žmogų Č. Sugiharą, įkvepiantį pavyzdžiu ir gėriu.

Skiria laiko grožėtis sakuromis

Apie sakuras, medžių simboliką ir auginimą papasakoti gali K. Ptakauskas, „Bonsai studija“ direktorius. Pasak jo, didžioji dalis žmonių gražų sakuros medį sieja su tolimąja Japonija. Pačioje Japonijoje, anot pašnekovo, šio augalo žiedų grožis vertinamas ypatingai: „Sakurų žydėjimo metu Japonijoje paskelbiamas atostogų laikas ir šis periodas vadinasi Hanami. Šią dieną visi japonai – nuo politikų ir imperatoriškosios šeimos narių iki paprastų gyventojų – visą vakarą ar dieną skiria žydinčių žiedų stebėjimui ir apmąstymams.“

K. Ptakauskas pastebi, kad sakuros medžių yra daugybė rūšių, o žiedų spalvos varijuoja nuo baltos, rausvos iki raudonos. Kadangi kiekviena sakuros rūšis sužydi skirtingu metu, visas augalų žydėjimo laikas tęsiasi gana ilgai.

Sakura Japonijoje – labai svarbus, ypatingą simboliką reiškiantis medis.

„Sakuros žiedai simbolizuoja dangų, o kai kurie japonai sako, kad sakuros žiedas pasirodo ir pranyksta taip greitai, kaip japonų karys samurajus. Šis augalas taip pat simbolizuoja gyvenimo trapumą – buvo netgi tikima, kad mūšyje kritę kariai atgimsta sakurų žiedais“, – teigia K. Ptakauskas.

Sakuros simbolika lemia ir tai, kad šio augalo žiedų motyvų galima rasti ant daugybės japoniškų keramikos dirbinių ar kimono. Žydinčios sakuros vaizduojamos net tatuiruotėse ir Japonijos ginkluotųjų pajėgų heraldikoje.

Gyvenimo ir džiaugsmo ženklas

Įspūdingais žiedais akį traukiančios sakuros – visiškai nereiklūs medžiai, patikina K. Ptakauskas, todėl nieko keisto, kad toks didelis jų sodas kasmet suveši miesto centre. Pasak specialisto, Lietuvoje tinkamos auginti sakurų rūšys – atsparioji *Prunus sargentii* ir mažiau atspari *Prunus serrulata* veislės, it burtažodžius vardija K. Ptakauskas.

Augalų žinovas prie Vilniuje populiaraus Č. Sugiharos sakurų sodo prisidėjo tiesiogiai, tad apie jį gali papasakoti išties nemažai. „2010–2011 m. Gifu sakurų žiedų asociacija (*Gifu Cherry Blossoms Association*) kreipėsi į mane, kad padėčiau surasti, nupirkti ir pasodinti 50 vienetų sakuros medelių. Šios japoniškos vyšnios buvo pasodintos Lietuvoje rezidavusio ir žydus karo metais gelbėjusio japonų diplomato Č. Sugiharos garbei bei atkurtų Japonijos ir Lietuvos diplomatinių santykių dvidešimtmečiui paminėti. Juk sakuros medis – taikos ir draugystės, tikėjimo, gyvenimo ir džiaugsmo ženklas“, – pasakoja K. Ptakauskas.

Pašnekovas teigia, kad būtent tais metais „Litexpo“ parodų rūmuose surengė VI Tarptautinę bonsų ir suisekių parodą bei II Japonijos menų festivalį: „Šių renginių idėja ir siekis buvo paminėti 20-metį trunkančius Lietuvos ir Japonijos diplomatinius santykius, 20 pasaulio šalių ir 20 Japonijos menų – tai buvo viena geriausių ir gražiausių parodų.“

Parodos rengimas, anot K. Ptakausko, buvo sunkus ir atsakingas darbas – juk reikėjo surasti sakurą, galinčią augti lietuviško klimato sąlygomis. „Tuo metu ir atradau sakuras *Prunus sargentii, Charles sargentii*. 2010 m. Londone šie medžiai išrinkti gražiausiais parko medžiais. Ir štai – šių rūšių sakuros medžiai, kurių pas mus net 50, iki šiandien auga ir džiugina vilniečius bei miesto svečius, užsukančius į šalia Neries esantį parką“, – džiaugiasi pašnekovas.

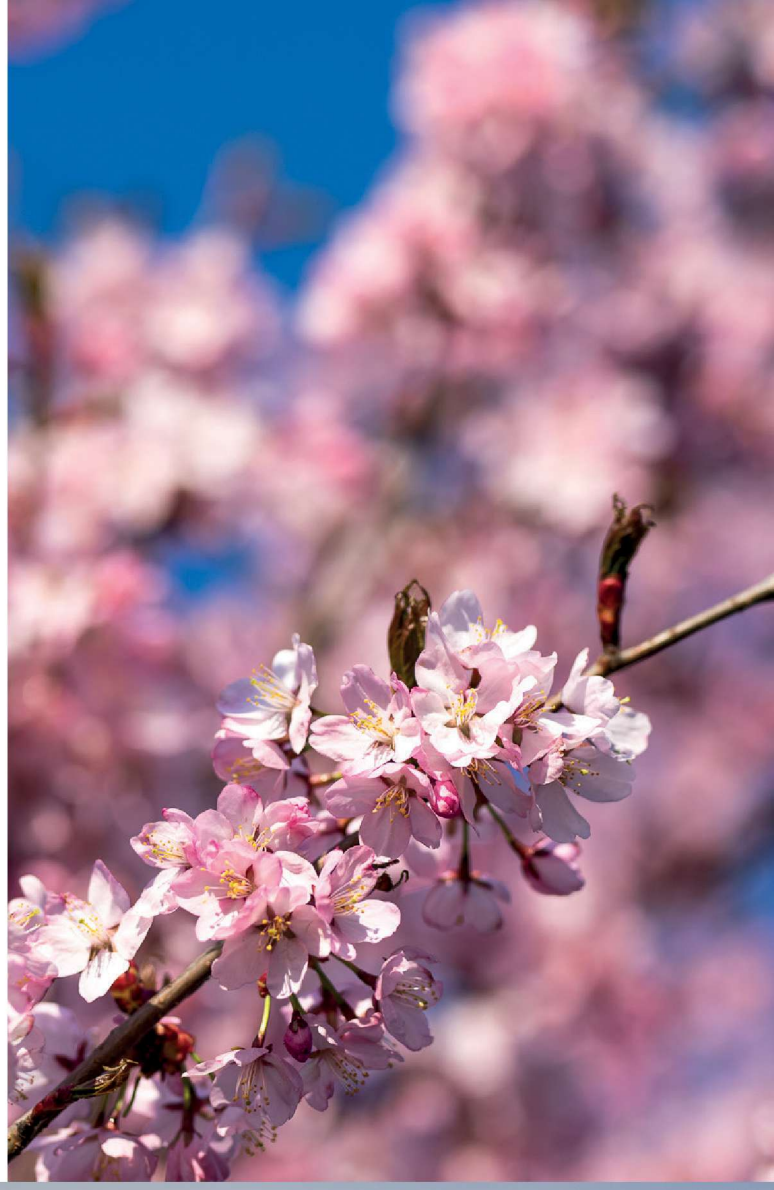

K. Ptakauskas pasakoja, kad šiais metais jau sulaukė VšĮ „Baltijos vėjai“ vadovės Augustos Jusionytės kreipimosi su prašymu padėti sutvarkyti ir suformuoti sakuras: „Apžiūrėjus sakurų parką, tapo akivaizdu, kad medžiai suaugę, išsikeroję, prie jų sunku prieiti. Čia panaudojau bonsų formavimo techniką ir visas parkas buvo suformuotas taip, kad atrodytų gražiai, o žmonės galėtų prieiti prie medžių, po jais atsisėsti, atsipalaiduoti...“

Parkas primena didį žmogų

K. Ptakauskas, kalbėdamas apie sostinės centre kasmet sužydintį sakurų parką, primena, kas buvo Č. Sugihara, kurio garbei ir pavadinta ši nuostabaus grožio vieta. „Pasaulio tautų teisuoliu paskelbtas Č. Sugihara asmenine iniciatyva, nusižengdamas Japonijos užsienio reikalų ministerijos instrukcijoms ir oficialiai politikai, 1939–1940 m. konsulate Kaune išduodavo tranzitines Japonijos vizas besikreipiantiems žydams. Tai jis darė neatsižvelgdamas į tai, kad dauguma žydų neatitiko griežtų Japonijos vyriausybės nustatytų reikalavimų“, – teigia K. Ptakauskas.

Pasak pašnekovo, skaičiuojama, kad Č. Sugihara galėjo išduoti iki 10 tūkst. vizų ir šiuo savo poelgiu nuo Holokausto išgelbėti tūkstančius Lietuvos, Lenkijos ir Vokietijos žydų.

„Tai buvo didis žmogus, iš kurio mokytis turime kiekvienas. Atėjus į šį Č. Sugiharos sakurų parką, visada norisi apmąstyti savo gyvenimą, poelgius, savo veiklą... Juk būdamas tarp žiedų supranti, koks trapus ir trumpas yra gyvenimas, todėl privalome jį nugyventi prasmingai, kiek tai įmanoma“, – svarsto K. Ptakauskas.

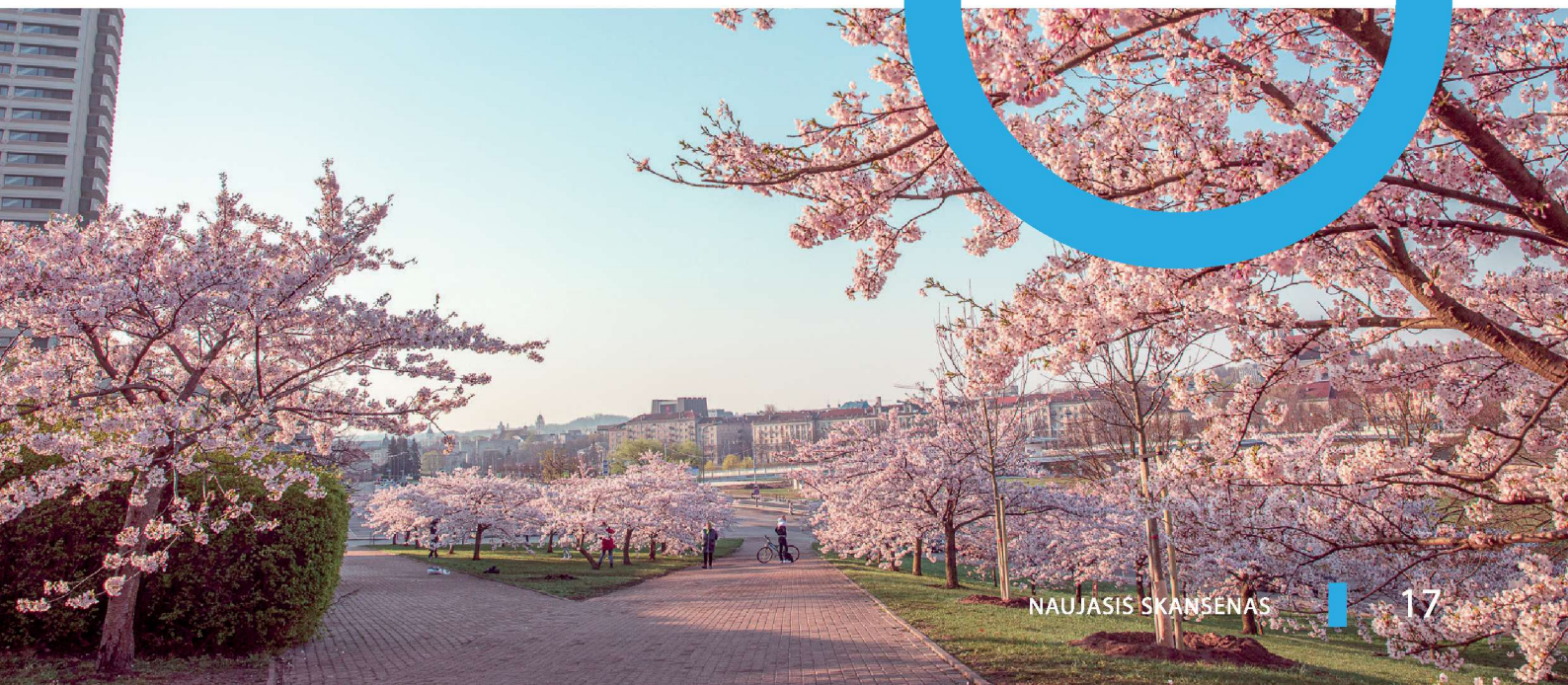

Architektas Algirdas Kaušpėdas: „Naujasis Skansenas“ bus dar nematytas kvartalas

Per pastaruosius pusantrų metų būsto reikšmė išaugo, pakito ir, kaip sako architektas Algirdas Kaušpėdas, būstas tampa mūsų tvirtove, mūsų žemiškąja jachta audringame nenuspėjamų pokyčių vandenyne.

A.Kaušpėdas, vadovaujantis architektūros studijai „JP Architektūra“, suprojektavusiai namų projektą „Naujasis Skansenas“, pasakoja, kad šis kvartalas bus itin įdomus ir dar nematytas. Kvartalas nustebins atvirumu, nepakartojamu vietos identitetu, be to, prisidės prie Šnipiškių atsigavimo.

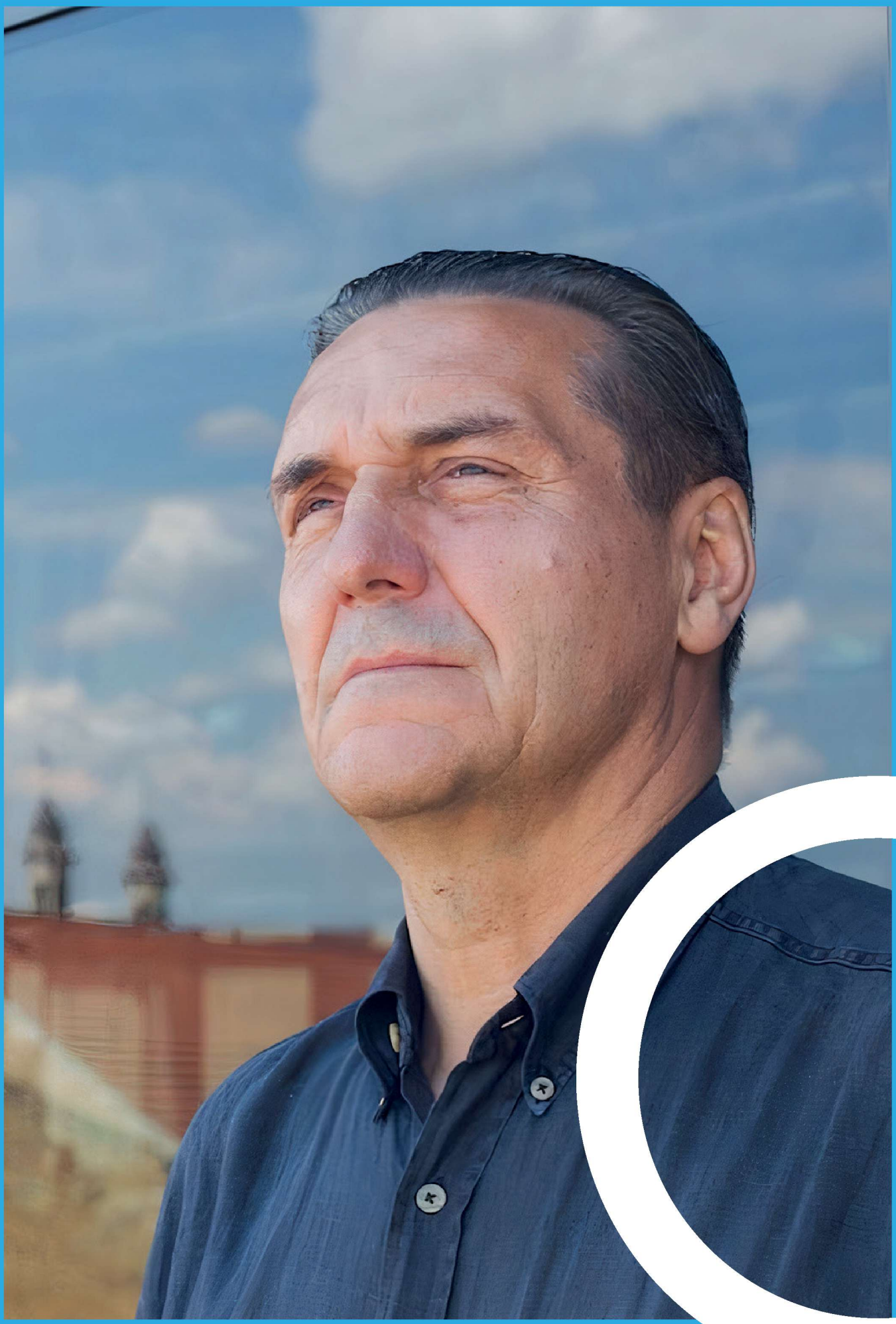

Kokia idėja lydi namų projektą „Naujasis Skansenas“? Kaip matote šiuos namus ir kaip norėtumėte, kad juos matytų gyventojai?

Tai bus įdomus ir dar nematytas kvartalas. Daugelis šiuolaikinių gyvenamųjų kvartalų yra uždari, neįsileidžia į savo kiemą eilinių miestiečių. O „Naujajame Skansene“ bus kitaip – specialiai tam numatytu taku arba „Žaliąja rėva“ bus galima kirsti kvartalą ir stebėti gyvenimą iš vidaus. Manau, kad daugelį vilniečių „Žalioji rėva“ – kvartalu vingiuojanti vieša alėja – nustebins.

Ši žalia juosta savaip interpretuoja Neries senvagės temą. Įgilinta „Žalioji rėva“ kuria naują, miestiečiams laisvai prieinamą rekreacinę erdvę – pėsčiųjų kelią nuo Žalgirio gatvės link Konstitucijos prospekto.

Aukščiau, gyventojų lygyje, visą kvartalą vienys raudonas „Sporto takas“, jungiantis visus kvartalo kiemus, pabrėžiantis judėjimo svarbą, formuojantis atvirą ir stiprią viso kvartalo bendruomenę, naują, inovatyvų gyvenimo būdą ir nepakartojamą vietos identitetą. Tikiu, kad „Naujojo Skanseno“ gyventojai didžiuosis savo kvartalu ir vadins jį savo namais.

„Naujojo Skanseno“ namai apibūdinami kaip skandinaviško stiliaus – kaip juose pasireiškia skandinaviškas stilius? Koks šis stilius apskritai?

Prieš dvidešimt metų pirmą kartą aplankiau Helsinkį ir nustebau, kad nauji gyvenamieji namai statomi iš stambiaplokščių skydų. Visada maniau, kad tai sovietinė statybos technologija, visgi ne – šis statybos būdas yra skandinaviškas, nes tai greita, kokybiška ir labai tvari statyba.

Skandinaviška – tai, kas racionalu, demokratiška, patikima, estetiška. Galiausiai, tai tiesiog žmogiška. Tai brandžios, atviros ir dinamiškos visuomenės stilius. Čia nerasite rytietiškos puošybos elementų, šalto monumentalumo, noro padaryti praeiviams kuo stipresnį įspūdį. Funkcionalus išradingumas, netgi šmaikštumas, elegancija kartu su aukšta darbų ir medžiagų kokybe sukuria tą gero daikto įspūdį. Daikto, o šiuo atveju – būsto, kuris tarnaus ilgai ir patikimai.

Kuo šis namų projektas Šnipiškių teritorijoje įdomus, ką suteikia šiam sostinės rajonui? O ką „Naujajam Skansenui“ suteikia pačios Šnipiškės?

Šnipiškės – labai vertinga ir perspektyvi Vilniaus teritorija. Čia formuojasi naujasis Vilniaus centras: masiškai statomi gyvenamieji kompleksai, viešbučiai, administraciniai pastatai. Tačiau Konstitucijos prospektui iki šiol dar trūksta kritinės urbanistinės masės – interesų centrų koncentracijos, įvairovės, gyventojų. Todėl mūsų projektuojamas „Naujasis Skansenas“ turėtų prisidėti prie Šnipiškių atsigavimo.

Arti esantis miesto centras ir mūsų sukurtas patrauklus pėsčiųjų takas iki jo leidžia kritiškai įvertinti būtinybę turėti automobilį. Nors automobilininkams komplekse bus sukurtos išties patogios sąlygos – požeminės automobilių saugyklos, stengiamės išskirtines sąlygas pasiūlyti ir dviratininkams. Tiesioginis patekimas į dviračių saugyklas iš alėjos ir gyvenamųjų namų skatina naudotis dviračiu kaip pagrindine transporto priemone. Prie pat kvartalo yra iki miesto centro ką tik nutiesta dviračių trasa, leidžianti greitai ir patogiai pasiekti visas centrines miesto dalis. Šios Šnipiškių vietovės sporto ir rekreacinių erdvių gausa aplink kompleksą kuria puikias sąlygas įvairių sporto šakų mėgėjams.

Apie „Naujojo Skanseno“ projektą esate sakęs: „Čia įgyvendinome tris aktualius urbanistinės plėtros principus: bendruomeniškas miestas, žalias miestas ir sveikas miestas.“ Kuo svarbūs šie principai?

Iš tiesų, čia įgyvendinome šiuos urbanistinės plėtros principus. Bendruomeniškas miestas, žalias miestas ir sveikas miestas – visi trys principai įgijo konkrečią išraišką. Ši išraiška – „Žalioji rėva“, alėja, kertanti bendruomenės erdvę, demonstruojanti kvartalo bendruomenės atvirumą. Žali plotai rėvos šlaituose, kiemuose ir stoguose atspindi ryšį su gamta, o „Sporto takas“ ir lauko treniruoklių aikštelės – sveikos gyvensenos siekį.

Be to, šiame projekte įgyvendinome seną svajonę darniai perpinti viešąsias, bendruomenės ir privačias erdves į vieną urbanistinį audinį. Kvartale kuriamos aiškios erdvių kategorijos: viešoji erdvė – alėja ir gatvės, bendruomenės erdvė – kiemai, žaidimų aikštelės, privati erdvė – terasos, kiemeliai, lodžijos ir balkonai. Visos jos ne atskiria, o papildo viena kitą.

Kokius būsto pirkėjų lūkesčius, keliamus naujiems namams, pastebite? Ar jie kinta?

Dar prieš pusantrų metų būčiau sakęs, kad namai ar tiesiog būstas traukiasi ir jam nebūtinas funkcijas perduoda miestui, darbovietei, pramogoms Lietuvoje ir užsienyje. Tačiau dabar viskas pasikeitė – šeimos būstas vėl reikalauja didesnės erdvės, daugiau funkcijų, nes ateitis labai neaiški. Žmonės masiškai perka sodybas, antruosius būstus, kotedžus ir namus, kuriuose galėtų gyventi su šeima ir dirbti nuotoliniu būdu. Reikalavimai būstui išaugo. Būstas tampa mūsų tvirtove, mūsų žemiškąja jachta audringame nenuspėjamų pokyčių vandenyne.

Naujasis Skansenas

Gyvenimas sostinės centre

Visi svarbiausi Vilniaus taškai pasiekiami ranka

Judėjimas upės ritmu

Rytą pradėkite bėgiodami palei Nerį arba ramiu žingsniu ir su puodeliu kavos

Didieji prekybos centrai – čia pat

Keletas minučių automobiliu – tiek tetrunka nuvykti iki prekybos centrų „Akropolis“, „Ozas“, „Panorama“ ir „Europa“, kur sutvarkysite ne tik reikalus, bet ir atsipūsite

Už ramių namų durų – didmiesčio šurmulys

Vos 15 minučių pėsčiomis ir prieš akis – Vilniaus senamiestis, renginiai, kultūros ir laisvalaikio vietos

Modernus skandinaviškas dizainas

Patogus, modernus ir minimalistinis dizainas, leisiantis atsiskleisti jūsų unikaliam stiliui

Gyventojus kviečiantis kiemas

Jaukus ir patogiai įrengtas vidinis kiemas – ilgiems jūsų pokalbiams su namiškiais ar kaimynais

Išmanieji namai kiekvieno gyventojo poreikiams

Valdykite vėdinimą ir šilumą išmaniuosiuose ekranuose atskirose buto erdvėse

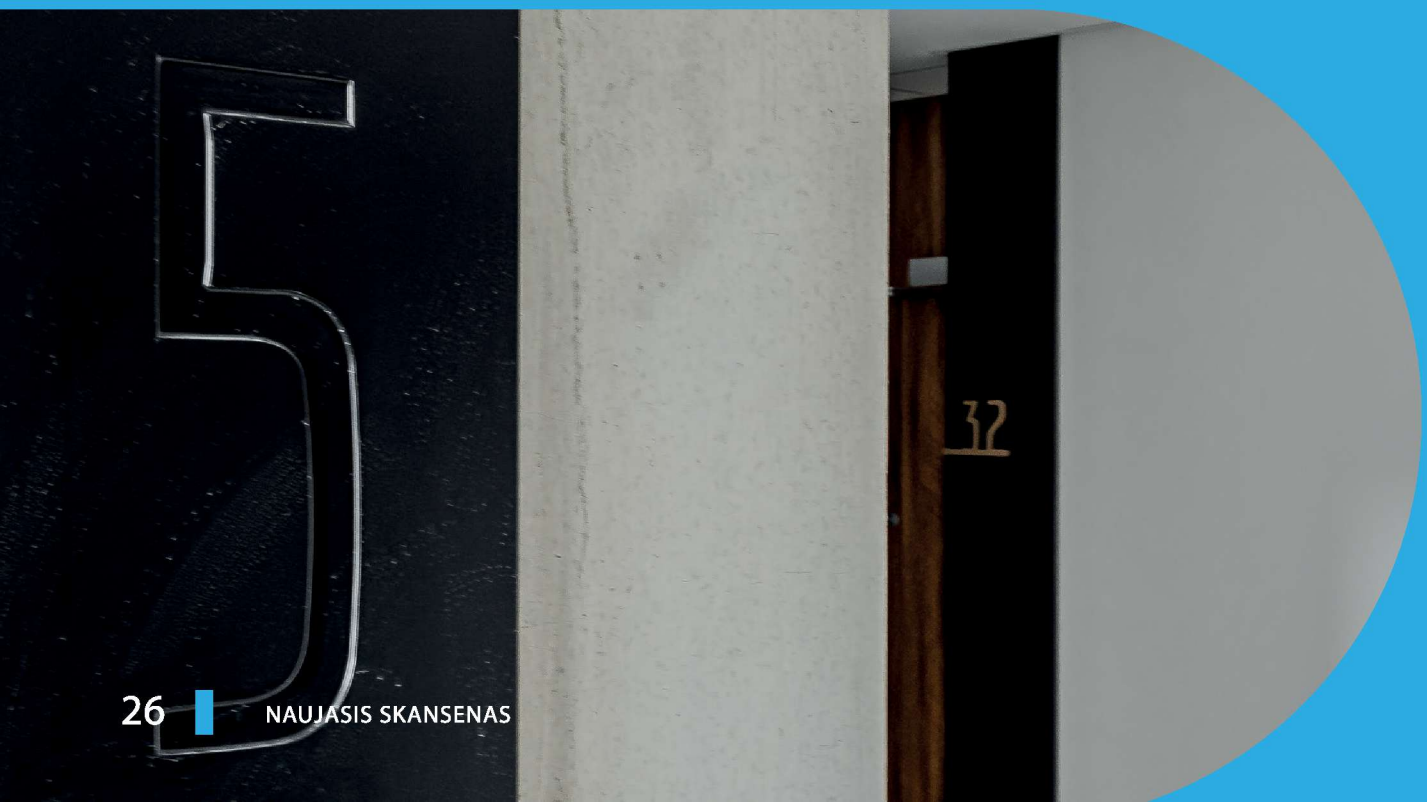

Saugumas ir laisvė jaustis gerai

Apsauga ir stebėjimo kamerų sistema, uždara teritorija

„NAUJOJO SKANSENO“ ŽEMĖLAPIS

KAI LAIKAS APSIPIRKTI

1. Kalvarijų turgus
2. PC Europa
3. Prekybos centras CUP
4. Žalia stotelė
5. Baldų rojus
6. oZiLand – žaislų parduotuvė
7. Grillman – kepimo krosnelių parduotuvė
8. Ulonų turgus

IŠALKUSIEMS

1. Chačapuri
9. Petra Bakery & Falafel
10. AJO – ant grotelių kepti patiekalai
11. Merci
12. Sushi city
13. 9 drakonai
14. Pizza & Nachos Pub
15. Meduolių namai
16. Pizza Verde

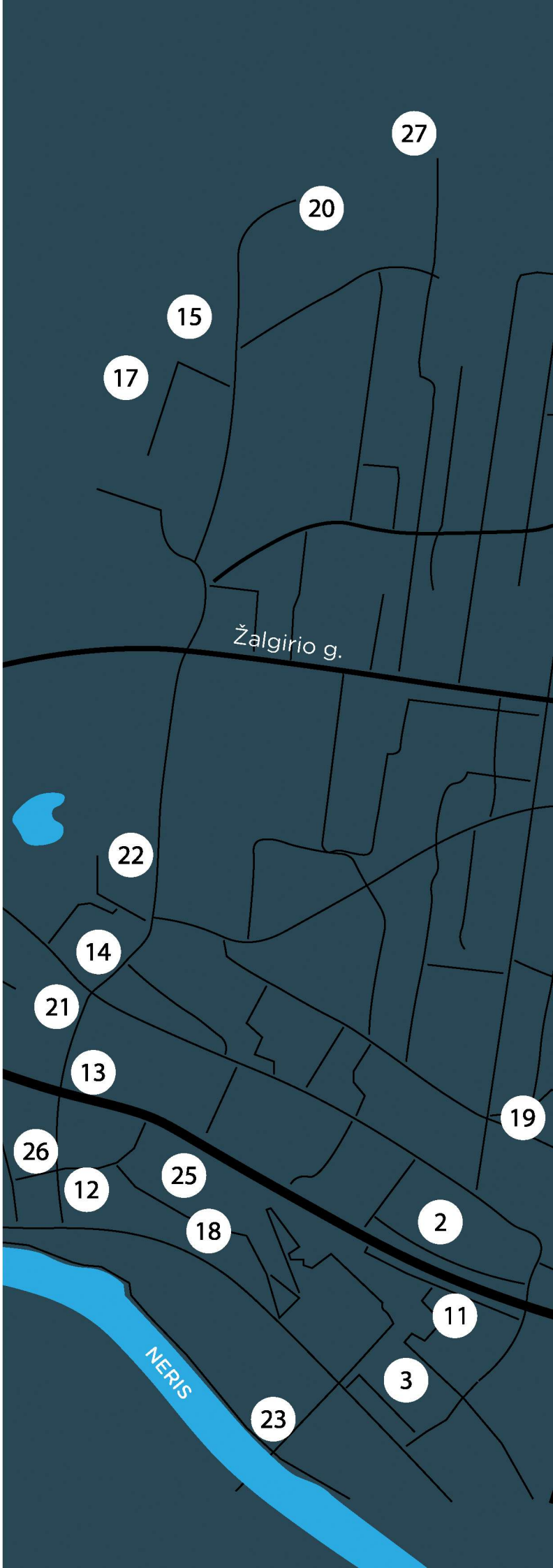

ĮKVEPIANTIEMS PASIVAIKŠČIOJIMAMS IR LAIKUI GAMTOJE

17. Neries senvagės slėnis
18. Č. Sugiharos sakurų parkas
19. Drakono pieva
20. Linkmenų ežerai

VEIKLOS, ATLIEPIANČIOS ĮVAIRIUS POMĖGIUS

21. Lietuvos vaikų ir jaunimo centras
22. Fanų stadionas
23. Baltojo tilto aikštynas
24. Stalo žaidimai, parduotuvė ir klubas
25. Nacionalinė dailės galerija
26. Forum Palace
27. „Compensa“ koncertų salė
28. Vaikų ir jaunimo klubas „Šatrija“

„In Arch“ įkūrėja: geriausi darbai – dar ateityje

Interjero, o ir visa statybų sritis, kelia nemažai streso, todėl čia itin svarbu kuo labiau išlaikyti ramybę, pagarbą ir pasitikėjimą. Tuo įsitikinusi interjero architektė Indrė Dorofėjūtė, interjero dizaino ir projektavimo studijos „In Arch“ įkūrėja. I. Dorofėjūtė teigia, kad jos misija – geras rezultatas, o vienas didžiausių įvertinimų – grįžtantys klientai, į „In Arch“ besikreipiantys namų atnaujinimo ar perkūrimo tikslais.

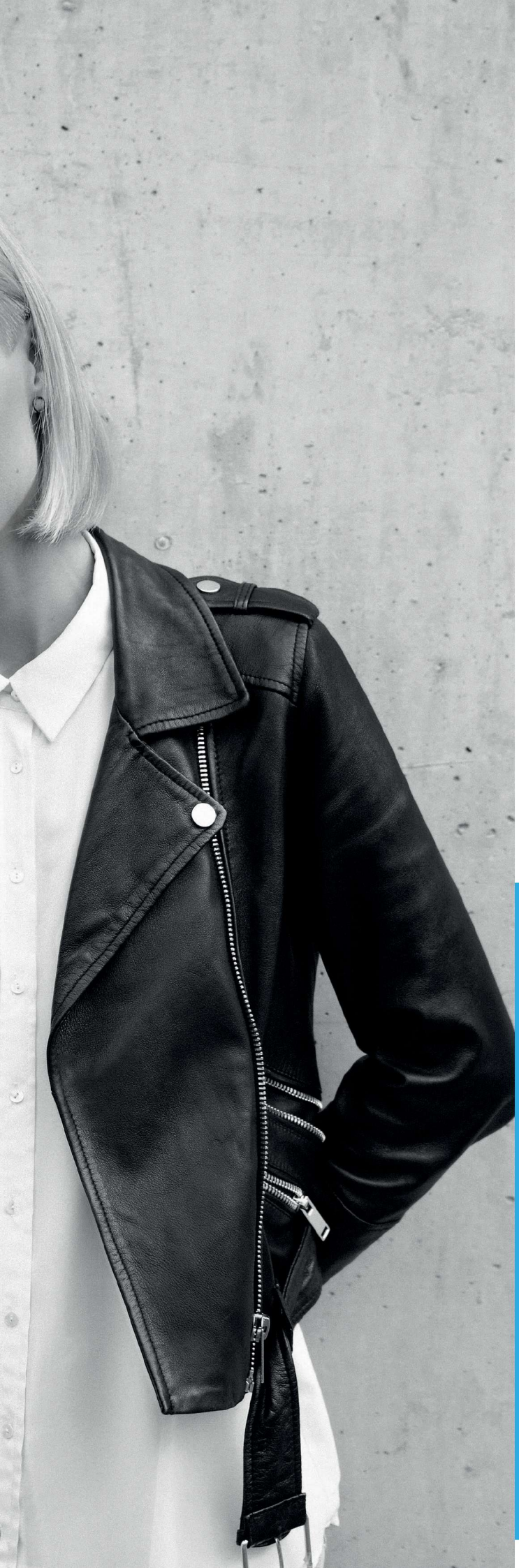

Papasakokite apie interjero studijos „In Arch“ pradžią – kaip ją įkūrėte?

Interjerų projektavimas mano gyvenime atsirado iškart po architektūros studijų Vilniaus Gedimino technikos universitete. Gavau darbą architektūros studijoje ir ėmiau projektuoti interjerus. Tuomet ir supratau, kad tai sritis, kuri mane žavi, o štai architektūra buvo ne visai man.

Paskui ir ėmiau darbuotis individualiai, visa tai nutiko prieš maždaug 14 metų. Iš pradžių dirbau viena, vėliau atsirado pagalba, būrėsi komanda. O projektai – jie vis keitėsi, tobulėjo, atsirado vis daugiau mumis pasitikinčių žmonių. Prie šio pasitikėjimo prisidėjo ir įvairūs laimėjimai interjero konkursuose.

Kaip apibūdintumėte savo darbo studijoje misiją? O kas jums kelia didžiausią pasitenkinimą?

Mano misija – kuo geresnis rezultatas, kuris tenkina tiek mus, tiek užsakovus. Visuomet stengiuosi derinti savo estetikos pojūtį ir praktinius, ergonominius sprendimus. Taip pat niekada nesikoncentruoju į pinigus – man svarbiau kokybė, o ne kiekybė. Matyt, tai ir yra sėkmės paslaptis.

O džiaugsmą darbe kelia daugybė dalykų: man smagus tiek kūrybinis procesas, tiek rezultato stebėjimas. Smagu, kai užsakovai pasitiki, vertina tavo darbą, kai jūsų energijos tarsi sutampa, sutaria.

Kokiu projektu, sukurtu „In Arch“, labiausiai didžiuojatės?

Visada, paleidusi studijos „kūdikį“ į gyvenimą, jau žvelgiu pirmyn, dairausi ir vis galvoju, kad visgi geriausi projektai dar ateityje. Žinoma, pažvelgus į tai, kas sukurta, smagu pasidžiaugti pavykusiais darbais. Tarp jų – ir Lietuvos ambasados Prahoje projektas, ir ne vienas gyvenamasis interjeras.

Turiu ir sugrįžtančių užsakovų, kuriems kadaise esu kūrusi interjerą, o dabar, norėdami pakeisti, atnaujinti namus, jie vėl prašo sukurti jiems naują interjerą. Ko gero, tokiais atvejais aplanko didžiausias įvertinimo jausmas.

Nuo ko prasideda interjero kūrimas ir kas lemia, kai rezultatas džiugina arba nuvilia?

Svarbiausia yra abipusis pasitikėjimas. Juk interjero, statybų sritis tikrai kelia nemažai streso. Todėl labai svarbu kuo labiau išlaikyti ramybę, gerbti vieniems kitų ribas, mąstyti pozityviai. Jei tik atsiranda nepasitikėjimas, stresas, nepagarba, skubėjimas ir spaudimas – daug šansų, kad kažkas pasisuks ne taip.

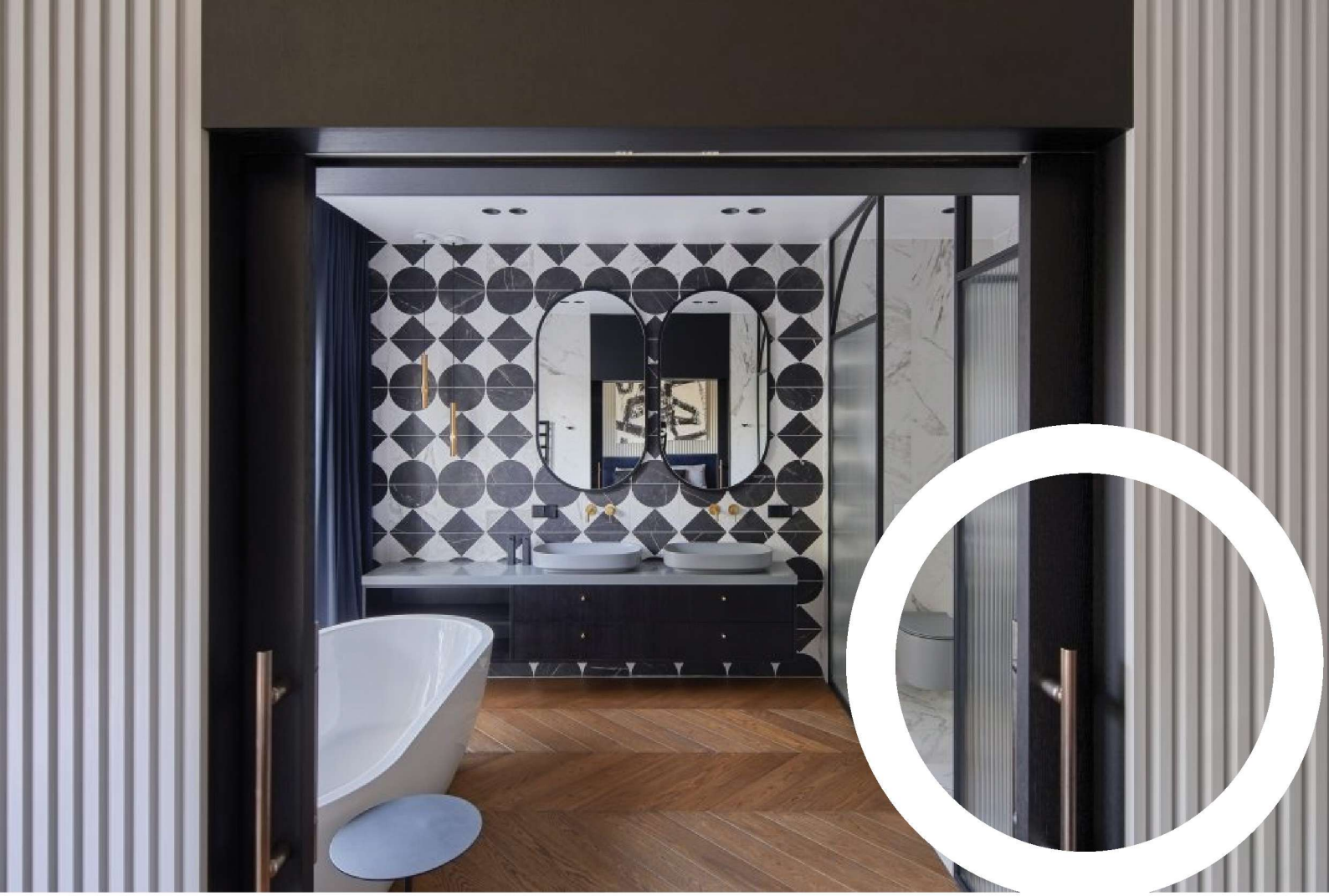

nuotrauk. Norbert Tukaj

Kuo skiriasi privataus ir visuomeninio, viešojo interjero kūrimas? O gal esminiai dalykai – tie patys?

Yra ir bendrumų, ir skirtumų. Skirtingas funkcijų projektavimas lemia ir atitinkamus interjero sprendinius, medžiagas ir biudžetą. Visuomeniniuose interjeruose – restoranuose, parduotuvėse – dažnu atveju galima priimti drąsesnius ir kūrybiškesnius sprendimus, o štai gyvenamuosiuose būstuose sprendimai kuklesni, atitinkantys užsakovų norus. Kita vertus, abiem atvejais dedame lygiai tokias pat pastangas ir stengiamės sukurti maksimaliai gerą rezultatą, atitinkantį užduotį ir užsakovų poreikius.

Kokias pagrindines klaidas išskirtumėte, kai kuriamas privatus namų interjeras?

Pasitaikančios dizaino klaidos būna įvairios – nuo funkcionalumo planavimo iki prasto dekoro. Todėl visuomet rekomenduoju atidžiai rinktis dizainerį, išsinagrinėti jo darbus ir nesirinkti tik pagal kainą. Renkantis jauną specialistą už mažą kainą reikia suprasti, kad ir klaidų tikimybė – didesnė, tai visiškai natūralu. Reikia nepamiršti ir to, kad visur dirba žmonės, ne robotai, todėl svarbu bendras supratingumas.

Kalbant apie užsakovus, kurie įsigyja būstą ir nori interjero dizaino paslaugų, siūlau kreiptis jų kuo anksčiau. Svarbu su dizaineriu visiškai atvirai kalbėtis apie biudžetą. Labai svarbu žinoti rinkos kainas ir suvokti, ar jūsų galimybės atitiks lūkesčius. Pati visuomet rekomenduoju vesti viso projekto sąmatą.

Kiek svarbus interjero dizainerio ryšys su klientu? Kaip jį mezgate?

Svarbu gera komunikacija ir pokalbis įsigilinant į užsakovo poreikius, ypač pirminėje projekto stadijoje. Tačiau man svarbu ir gerbti kito ribas – nerašyti, neskambinti dizaineriui po darbo valandų, gerbti jo asmeninį gyvenimą. Dažnai užsakovai bando tą ribą peržengti. Taigi stengiuosi išlaikyti kuo dalykiškesnį, bet draugišką ryšį.

Kiek dėmesio, kuriant namų ar viešosios erdvės interjerą, reikėtų skirti vyraujančioms tendencijoms? Ar mados svarbios klientams, o gal ieškoma unikalumo?

Manau, kaip ir visur, svarbu rasti balansą. Nedaryti interjero pernelyg *trendy*, nebent tokia užduotis, bet ir neignoruoti vyraujančių tendencijų (nebent ir vėl – tokia užduotis). Kiekvienas projektas – individualus, tačiau visais atvejais bandau rasti viduriuką.

Kur randamas *hygge*? Apie jaukumą ir laimę namuose bei mintyse

Tikėtina, kad žodis *hygge* lietuviams tikrai nėra naujas – jaukumą ir gyvenimo būdą, pastebint mažas ir laimę teikiančias detales, kiekvienas paaiškintų dar savaip. Prekės ženklo „Hygge Lietuva“ įkūrėja Monika Gustaitė teigia siekianti ne tik padėti lietuviams atrasti kokybiškus, su meile pagamintus ir namams jaukumo suteikiančius daiktus, bet ir kurti bendruomenę – žmones, turinčius panašias vertybes, susijusias su *hygge* filosofija.

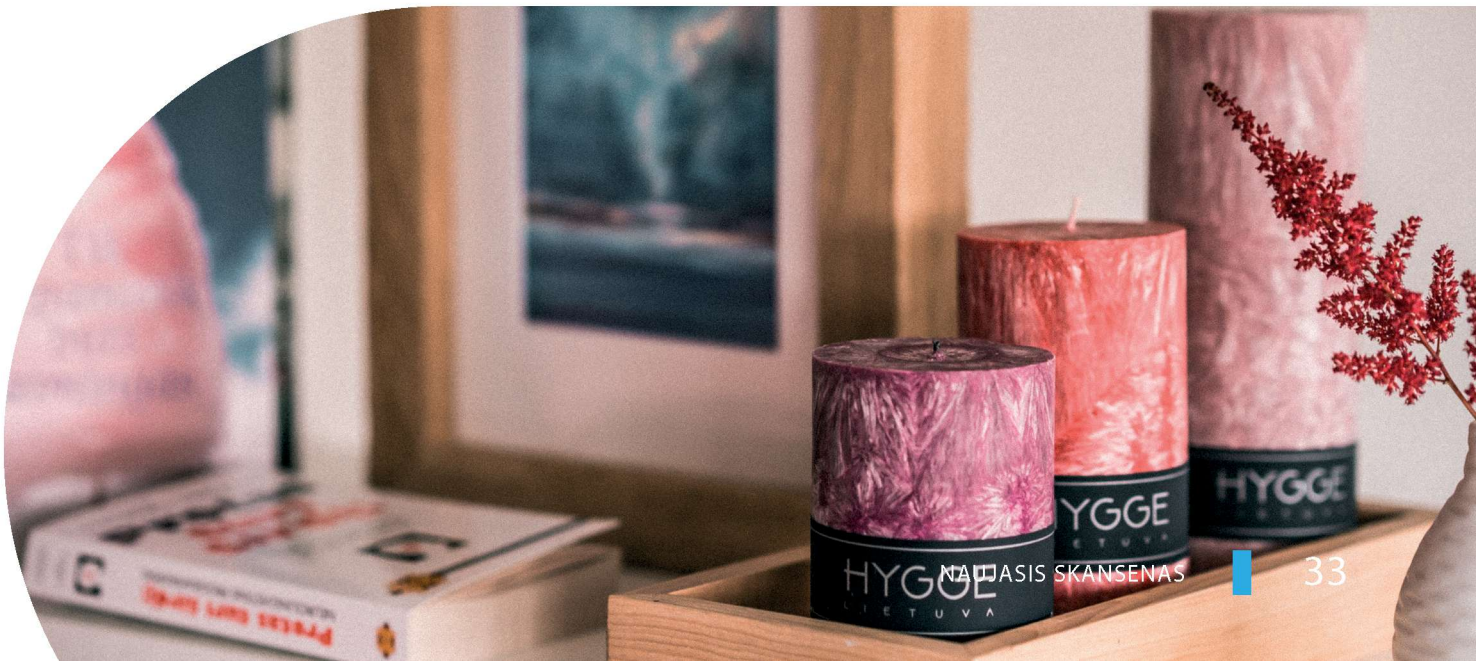

Pirmiausia – kas yra „Hygge Lietuva“? Kokia jūsų misija, veiklos idėja?

„Hygge Lietuva“ yra prekių ženklas, jungiantis prekes, paslaugas ir gyvenimo būdo filosofiją. Apie *hygge* išgirdau iš savo draugės Jurgos, kuri man vieną dieną pasakė: „Monika, žinoki, kad tu esi *hygge* ir tau reikia kurti tokius interjerus, nes pati taip gyveni“ (tuo metu dirbau interjero dizainere, o apie *hygge* nebuvau nė ausies krašteliu girdėjusi). Susidomėjau. Pats žodis *hygge* yra gyvenimo būdo apibrėžimas, priskiriamas danams, apibrėžiantis gyvenimo būdą, tam tikrą estetiką, elgesio modelius. Spontaniškai nusprendžiau pasigilinti, kas yra *hygge*, o atradimus panaudoti savo veikloje – tuo pat metu ėmiau vystyti veiklą, susijusią su žvakėmis. Tad ir pavadinimas „Hygge Lietuva“ atsirado labai organiškai.

„Hygge Lietuva“ – tai ir žinia, kad gerovę stipriai lemia kasdieniai įpročiai, aplinka, jos suvokimas. Tam tikri *hygge* elementai jau egzistuoja mūsų, lietuvių, gyvenimuose, tačiau galbūt nėra įvardijami kaip vertybės, teikiančios laimę ir gerovę. Tiesa, džiugu sutikti vis daugiau lietuvių, kurie moka džiaugtis, būti, neskubėti, pastebėti ir mėgautis mažais dalykais, tokiais kaip gamta, buvimas drauge, šventės, susikurti ritualai ir pan.

Savo prekių ženklu siekiu atnešti ar priartinti prie lietuvių gerąsias laimės patirtis, kurias jau užfiksavę ir ištyrinėję danai. Siekiame patys rasti kuo daugiau laimės resursų ir jais pasidalinti su klientais. Norime, kad mūsų prekių ženklas būtų bendruomenės ženklas – suburtų žmones, turinčius ar siekiančius puoselėti tas pačias vertybes.

O kas jums yra *hygge*? Kur randate šį jausmą?

Hygge mūsų visų gyvenime yra daug, to dažnai nereikia specialiai kurti – tereikia stebėti ir atrasti. Man tai vasaros vakarą važiuoti dviračiu per kvepiantį mišką. *Hygge* patiriu, kai su šeima gaminame vakarienę ir sėdame prie stalo, besidalindami įspūdžiais. *Hygge* – kai šaltą žiemos vakarą nuogas pėdas šildau prie židinio, gerdama vasarą surinktų žolelių arbatą. Arba kai už lango lyja, o mes dar gulime rytiniuose pataluose ir juokiamės iš atsiminimų. Susitikimas su draugėmis pajūrio kavinėje, kur įsisupusios į pledus aptarinėjame gyvenimo smulkmenas.

Hygge – tai ramybės valandėlė namuose, kai jauti malonumą stebėdamas tau mielus daiktus: knygų stirtas, vienur kitur pastatytas vazas su gėlėmis, paveikslus, vaikų piešinius, tunteliais degančias žvakes, kampuose įjungtus toršeriukus, o už lango matyti paskutiniais saulėlydžio atspalviais besipuošiantį dangų.

Manau, *hygge* esmė yra matyti gyvenimo grožį smulkmenose ir gebėti tai išgyventi visu savimi, visais savo pojūčiais ir visu suvokimu. Taip pat gyventi lėčiau, leisti sau būti šioje akimirkoje ir jausti dėkingumą.

Kaip apibūdintumėte „Hygge Lietuva“ produkciją? Kodėl ja domisi klientai?

Tikime, kad kokybė yra ne tik išorinis veiksnys – tai ir visa jausmų ir idėjų sinergija. Tai ir daiktus kuriančių žmonių nuotaikos, mintys. Šie nematomi dalykai turi savo pridėtinę vertę. Ne mažiau svarbu yra grožis, estetika, tvarumas, natūralumas.

Mūsų produkcija – žvakės, interjero detalės – gaminamos Lietuvoje, daromos rankomis, iš natūralių ir tvarių medžiagų, tokių kaip augaliniai vaškai, ąžuolo, uosio medienos ar kiti natūralūs kvapai. Tiesa, turime ir produktų, pagamintų kitose šalyse – tai pledai, indai, vazos... Tačiau visus juos atrenkame itin kruopščiai ir tik tokius, kurie atitinka mūsų standartus ir siekius.

Ką patartumėte norintiems mažomis detalėmis susikurti jaukumą namuose?

Mažos detalės kuria visumą aplinkoje. Visuomet sakau, kad aplinka turėtų būti neįmantri ir tvarkinga, tada joje galima kurti, improvizuoti, keisti, žaisti detalėmis. Smagu turėti smulkesnių baldų, įvairiausių detalių, kurios dera tarpusavyje ir kuria gerą atmosferą.

Man patinka nešioti, dėlioti daiktus, kol jie randa vietą ir apsistoja, po kiek laiko juos galima pajudinti, pakeisti ir žiūrėk – tas pats daiktas atsiskleidė naujai. Gal ne visiems lengva pajusti namų erdvės stilistiką, todėl stengiamės dalintis pavyzdžiais, siūlome rinkinius, idėjas namams.

Yra įrodyta, kad gražioje aplinkoje atsipalaiduoja mintys, kūnas, gaminasi laimės hormonai, todėl į aplinką verta investuoti, ieškoti, kreiptis patarimų į specialistus. Nereikia skubėti visko įsigyti iš karto, daiktus savo namams galima rinktis po truputį, ieškoti tokių, kurie turi istoriją, yra kokybiški, kelia pasigėrėjimą. Detalės namus pripildo, padaro juos gyvybingais, šaltas erdves paverčia jaukiomis oazėmis.

Ar yra tendencijų, madų, susijusių su jaukumo kūrimu namuose? O gal tai nepavaldu madoms?

Tendencijų esama visose srityse, tad ir kuriant namus, jaukumą. Galime pastebėti, kad panašiu metu daugeliui žmonių ima patikti panašūs dalykai. Visos tendencijos ateina iš bendro minčių ir idėjų lauko, dar vadinamo semantiniu lauku. Jame gyvename mes visi, todėl anksčiau ar vėliau ir pasigauname panašias tendencijas.

Žinoma, tendencijas žaibo greičiu ištransliuoja medijos, žurnalai, socialiniai tinklai – nespėji apsidairyti, o visas pasaulis mėgsta vieną ar kitą dalyką ir eina dėl jo iš proto. Tačiau kad ir kaip būtų, jaukumas – tai jausmas, kurį galima susikurti įvairiomis priemonėmis. Jaukumas labiau susijęs su gebėjimu atrasti daiktams vietą, juos suderinti, paversti aplinką patogia, malonia savo kūno ir proto pojūčiams. Juk neturi būti tik gražu – dar turi būti šilta, skanu, kvapnu. Viskas, kas susiję su mūsų pojūčiais.

Netikėtoje vietoje įrengtas Senvagės parkas – jaukiam Šnipiškių gyventojų laikui

Regis, dar ne taip seniai Senvagės slėnio teritorijoje Šnipiškėse buvo statomas sunkusis transportas, vešėjo krūmynai, o rajono gyventojai nė nemanydavo pasivaikščioti po erdvę. Tačiau sparčiai kintančiame ir gražėjančiame Šnipiškių rajone Senvagės parkas – dar viena erdvė, skirta ramiam ir maloniam laisvalaikiui, kurią rajono gyventojai jau spėjo įvertinti ir prisijaukinti. Apie Senvagės parko formavimą pasakoja projekto autoriai – savivaldybės įmonės „Vilniaus planas“ architektai Vincas Brezgys, Paulius Jonys ir Rūta Astasevičiūtė.

Į kokius tikslus orientavotės, formuodami Senvagės parką?

Vienas pagrindinių ir pirminių projekto tikslų buvo pėsčiųjų bei dviračių taku sujungti Neries krantines centrinėje miesto dalyje su šiaurine Šnipiškių dalimi. Po daug svarstymų ir variantų šią ašį nuspręsta formuoti per apleistą ir paslėptą gamtinę teritoriją, vadinamąją senvagę.

Šiuo projektu siekėme sukurti išskirtinę ramaus poilsio erdvę miesto centre su patogiu susisiekimu dviračių ir pėsčiųjų takais. Daug dėmesio skyrėme gamtai ir vietos pritaikymui kiekvieno miestiečio poreikiams.

Pagrindiniai parko elementai – greito judėjimo ašis, kertanti parką, ir ramaus poilsio terasos ant vandens, kurios suteikia galimybę pažinti vietą iš netikėtos perspektyvos, taip pat geriau pajusti vietos kraštovaizdį.

Kuo išsiskiria Senvagės parkas iš kitų panašių sostinės erdvių?

Sukurta erdvė yra labai netikėtoje vietoje, tarp svarbių miesto gatvių, buvusioje sandėlių ir gamyklų teritorijoje, prieš tai tankiai apžėlusi nepraeinamais krūmynais. Dabar tai išskirtinė Vilniaus centre esanti viešoji erdvė, kurios labai didelę teritoriją užima vandens telkiniai. Kai kuriuos sprendinius ir padiktavo būtent laisvos erdvės trūkumas, todėl teko su terasomis „keltis ant vandens“, o su takais įstrižai lipti gana stačiu šlaitu.

Ką randa Senvagės parko lankytojai? Ar parkas lankomas visais metų laikais?

Beveik metus veikianti viešoji erdvė įrodė savo vertę vietos gyventojams ir yra išskirtinai universali visais metų laikais. Šiltuoju metu čia gali rasti vietos visi: vaikai leidžia laiką sporto ir žaidimų zonose, sportuojantys bėgioja ir mankštinasi lauko treniruoklių aikštelėje, norintys ramybės randa terasas, pasislėpusias tarp vandens augalų, žmonės su šunimis turi vietos pasivaikščioti ir aptvertą aikštelę su kliūčių ruožu. Vietinės antys, kurių kartais daugiau nei žmonių, džiugiai plaukia pas kiekvieną atėjusį ant pontonų prašydamos pasidalinti sumuštiniu.

Vakarais parkas apšviestas, o gyventojai vaikštinėja grožėdamiesi šviesų atspindžiais vandenyje. Atėjus rudeniui augalų įvairovė nudažo parką kitomis spalvomis, o vandens atspindžiai „padvigubina“ įspūdį. Žiemą parkas gyvena dar kitą gyvenimą, nes užšalus ežerėliams ant jų suplūsta ledo ritulio ir pačiūžų mėgėjai. Erdvę gyventojai spėjo įgyventi ir prisijaukinti.

Kuo ypatinga ir įdomi Senvagės parko teritorija?

Dar ledynmečiu susiformavęs senvagės peizažas išsiskiria savo ežerėlių virtine, likusia nuo senosios Neries vagos formavimosi laikotarpio. Šiandien šis kraštovaizdis nuo kitų parkų skiriasi savo išraiškinga topografija, vandens telkiniais, augalų įvairove. Pakrantėse ir medžiuose gausu įvairios faunos, kuri kantriai laukė, kol vyko statybos, o dabar sugrįžo ir dalinasi parku su miesto gyventojais.

Kokius šiandienos miestiečio poreikius turi atitikti parkai ir kitos viešosios erdvės? Kas, jūsų manymu, svarbiausia?

Parkai ir kitos viešosios erdvės turi atitikti universalaus dizaino kriterijus, kurie užtikrina patogų ir saugų laisvalaikį kiekvienam miestiečiui. Kiekvienas norime šalia namų turėti erdvę, kurioje galėtume saugiai leisti laisvalaikį su savo vaikais ar po darbo dienos pabėgti nuo miesto triukšmo ir pailsėti gamtos apsuptyje. Kiti galbūt nori parko, kuriame galėtų aktyviai leisti laisvalaikį ir užsiimti mėgstamu sportu. Visų vilniečių poreikiai yra svarbūs, todėl stengiamės sukurti erdves, kuriose kiekvienas rastų dalį savęs.

Kitas aspektas yra pati vieta, kurioje formuojama nauja arba rekonstruojama sunykusi erdvė. Vieta turi savo istorinius ir geografinius ypatumus, kartais vietinių gyventojų tradicijas, gretimybes, kurias reikia vertinti. Kiekviena erdvė turi savastį, kurią reikia arba atrasti, arba paryškinti tam, kad ji taptų unikali ir išskirtinė, būtų lengvai priimama gyventojų.

„Meduolių namai“: kai valgyti tiesiog per gražu

Šnipiškėse, „Linkmenų ežerų“ kvartale, įsikūrusi kvieste kviečianti užeiti vieta jaukiu pavadinimu „Meduolių namai“. Kas laukiami šiuose namuose ir ką skanaus juose galima rasti? Pokalbyje su „Meduolių namų“ įkūrėja Aiste Sorakaite paaiškėja – skanių, o ir labai gražių meduolių čia užsuka tiek žaismingai nusiteikę vaikai, tiek rimti verslininkai, ieškantys išskirtinių, rankų darbu alsuojančių dovanų. Klausimas tik vienas – kiek iš šių pirkėjų meduolius suvalgo, o kiek pasideda į lentyną ir tik grožisi?

Kepimas – iš kartos į kartą

„Meduolių namų“ įkūrėja A. Sorakaitė teigia, kad kepimas ir konditerija visuomet buvo šalia. „Abi mano močiutės kartu turėjo kepyklą. Savo kepyklą turėjo ir mano mama – ji kepė didelius senovinius meduolius, duoną ir įvairius pyragus. Na, o aš labai norėjau meduolius paversti naujovišku, gražiu, estetišku skanėstu. Šiuos „Meduolių namus“ įkūriau prieš penkerius metus, jau ketvirtus metus esame įsikūrę čia, Linkmenų kvartale“, – pasakoja pašnekovė.

„Meduolių namų“ misiją ir svarbiausią tikslą A. Sorakaitė apibūdina kaip norą sukurti tokias dovanas, kurias būtų gera gauti visiems – kad meduoliai pradžiugintų ir praskaidrintų dieną vaikams ir suaugusiesiems.

Pasak „Meduolių namų“ įkūrėjos, sunku rasti progą ir šventę, kuriai jos negalėtų iškepti šių spalvingų gardėsių: „Meduolius kepame gimtadieniams, vestuvėms, krikštynoms, įmonių atidarymo šventėms, su logotipais – grožio salonams, viešbučiams ir kitoms įmonėms, daugeliu kitų progų arba net be jų. Turime ir įvairių meduolių rinkinukų, pavyzdžiui, skirtą sodininkutei – draugei, mėgstančiai sodininkystę.“

Paklausta, kurioms progoms skirti meduoliai populiariausi, A. Sorakaitė atsako, kad ištisus metus aktyviai perkami krikštynų šventei skirti meduoliai, gimtadieniams, taip pat verslo dovanos.

„Žinoma, tai, kokios tematikos meduolius kepame, lemia ir sezoniškumas. Visuomet itin aktyviai darbuojamės per Kalėdas, po jų gaminame Valentino dienos meduolius, vėliau – Velykos, Motinos ir Tėvo diena, tuomet Rugsėjo 1-oji, Mokytojo ir Boso diena. Šias šventes atspindinčius meduolių rinkinius apgalvojame iš anksto, juos kepame ir paskelbiame apie tai savo el. parduotuvėje. Visoms kitoms progoms meduolius kepame tokius, kokių pageidauja klientai – jei meduoliai skirti vyro, mėgstančio automobilius, gimtadieniui, atitinkamai juos ir dekoruojame. Jei rinkinio reikia moteriai, dievinančiai gėles, taip pat kuriame unikalius, jai skirtus meduolius“, – pasakoja A. Sorakaitė.

Marga komanda ir dar margesni meduoliai

O kas slepiasi už „Meduolių namų“ pavadinimo, kokia komanda dirba ir kepa akį traukiančius desertus? Įmonės įkūrėja teigia, kad jos kolegų būrys – itin įdomi kompanija. „Dirbame aštuoniese, o itin darbingu metu, pavyzdžiui, per Kalėdas, samdomės ir daugiau pagalbininkų. Aš pati baigiau transporto inžinerinę ekonomiką ir vadybą, mano komandoje dar dirba vėdinimo inžinierė, ichtiologė, kirpėja, kosmetologė, dailininkė ir kriminologė. Taip, visos esame labai skirtingos, tačiau mus sujungė ši mylima veikla. Be to, turime aibę temų, kuriomis galima diskutuoti. Džiugu, kad tokios skirtingos kartu radome vietą po saule, taip pat prisidėjome prie stereotipo laužymo, esą reikia dirbti tai, ką mokeisi“, – pasakoja A. Sorakaitė.

Paklausta, kaip gimsta spalvingi meduoliai, A. Sorakaitė procesą apibūdina kaip reikalaujantį šiokios tokios kantrybės, tačiau malonų ir raminantį.

„Viskas prasideda nuo meduolių tešlos, kuri keletą parų bręsta. Kai tešla subręsta, imame meduolių formeles. Išsikočiojame tešlą ir formelėmis išsipjaustome meduolius. Tuomet nurenkame nereikalingą tešlą, o meduolius dedame kepti. Kai meduoliai iškepa ir aušta, mes išsiplakame pudras, pasirenkame reikalingas spalvas, papuošimus. Meduoliams atvėsus, imamės glajaus – apvedžiojame meduolį ir visą jo paviršių užpildome tuo glaistu“, – išsamiai procesą pristato „Meduolių namų“ įkūrėja.

Kai meduoliai padengiami glajumi, jie džiovinami maždaug 4 valandas – kepiniai turi puikiai išdžiūti, kitu atveju jų dekoravimas gali ir nepavykti taip, kaip norisi. „Po tų 4 valandų meduolius galima dekoruoti toliau – uždėti kaspinėlių, gėlyčių, paauksuoti, pasidabruoti, papudruoti, kaip tik klientai pageidauja. Po to meduoliai vėl džiūva. Išlaikius tokią kepimo ir dekoravimo tvarką viskas pavyksta, o rezultatas džiugina tiek mus, tiek pirkėjus“, – džiaugiasi A. Sorakaitė.

Klientams meduolius valgyti gaila – per gražu

„Meduolių namų“ lankytojai gali ne tik įsigyti jau paruoštų meduolių, bet ir patys pabandyti jų išsikepti. Į edukacinius užsiėmimus „Meduolių namuose“ užsuka ir gimtadienius švenčiantys vaikai, ir įmonės, darbuotojus kviečiančios pasimėgauti smagia nejpareigojančia veikla.

„Įsiminė vienos įmonės apsilankymas mūsų edukaciniuose užsiėmimuose – vadovai čia ne tik kepė savo verslo klientams skirtus meduolius, bet ir visos veiklos metu dalyvavo fotosesijoje. Vėliau smagios nuotraukos buvo panaudotos atvirukams ir tapo tikrai smagia, puikia dovana“, – pasakoja A. Sorakaitė.

Į „Meduolių namus“ gimtadienio švęsti atėję vaikai gali pasijusti tikrais kepėjais – pasidabinę kepurėlėmis, jie kuria norimų formelių meduolius, juos dekoruoja pabarstukais, pudromis, o kol meduoliai džiūva – žaidžia ar valgo sukaktuvininko tortą. Pasak A. Sorakaitės, nepatenkintų vaikų, dalyvavusių edukaciniuose užsiėmimuose, dar nebuvo.

„Meduolių namų“ įkūrėją džiugina laimingi klientai ir susidomėjimas įspūdingais kepiniais, tačiau yra kai kas, ką A. Sorakaitė mielai pakeistų. „Mano liūdesiui, gal 90 proc. mūsų meduolius įsigijusių ar gavusių dovanų gaili juos suvalgyti. O kartais įkalbėti visgi negailėti ir paragauti meduolių žmonės nustemba, kokie jie skanūs. Su kolegėmis net juokaujame, kad jei žmonės nevalgo meduolių ir laiko juos prisiminimui, imsime juos lipdyti iš molio. Tad labai skatiname meduolius nusifotografuoti ir galiausiai suvalgyti“, – juokiasi pašnekovė.

Darnaus judumo, kokybiškų gatvių ir patrauklaus miesto pojūčio link

Gyvybingame Vilniuje gatvėmis nepaliaujamai dūzgia jo gyventojai – rieda automobiliais, dviračiais, paspirtukais ar tiesiog keliauja pėsčiomis. Žvelgiant ir analizuojant nepaliaujamą miestiečių judėjimą, jų norus ir poreikius, miesto ir gyventojų labui priimami nauji sprendimai. Šie sprendimai keičia miestiečių kasdienybę ir netgi sostinės rajonų veidus. Apie rengiamą susisiekimo planą Šnipiškėms, darnų judumą mieste ir balansą, kurio turėtų siekti gyventojai, pasakoja šios srities specialistai.

Dar daugiau gerų pokyčių Šnipiškėms

Vyriausiasis Vilniaus miesto inžinierius Antonas Nikitinas sako, kad, atėjus tam tikram laikui, kai kurie sostinės rajonai ir jų teritorijų aplinka išnagrinėjama detaliau. Būtent tai ir leidžia susidėlioti reikiamos infrastruktūros ir pokyčių ateityje viziją.

„Išanalizavę rajonų aplinką, galime savo veiksmus nukreipti tinkama linkme. Tokios rajonų analizės jau atliktos Naujamiestyje ir Naujininkuose, iš to gimė tokie sprendimai kaip, pavyzdžiui, Naugarduko gatvės atgimimas ar ramaus eismo gatvės bandomieji projektai Vytenio gatvėje“, – pasakoja A. Nikitinas.

Toks planas, turintis atnešti pokyčių ir vystymosi kryptis, anot pašnekovo, sudarytas ir Šnipiškių rajonui. „Šis planas Šnipiškėms nagrinėja gatvių tinklą, jungčių pėstiesiems, dviratininkams, viešajam transportui pokytį, taip pat teritorijos vystymosi scenarijus, socialinės infrastruktūros ir viešųjų erdvių poreikius, ką reikia saugoti ir sutvarkyti“, – teigia specialistas.

Šnipiškių gyventojai ar svečiai, užsukantys į šią sostinės vietą, jau dabar gali pastebėti nemažai gerų pokyčių, teigia vyriausiasis Vilniaus miesto inžinierius. Dar daugiau jų laukia ateityje.

„Gerėja susisiekimas dviračiais ir pėsčiomis, tvarkomos viešosios erdvės – pradedant Senvagės parku ir baigiant mažesnėmis erdvėmis. Prie geresnio pokyčio ateityje prisidės didesnis balansas tarp gyvenamųjų ir verslo centrų funkcijų, pagaliau sujungta dviračių infrastruktūra Kernavės ar Žalgirio gatve“, – vardija A. Nikitinas.

Jis priduria, kad su geresnėmis, žalesnėmis gatvėmis ir komerciniais pirmaisiais naujų pastatų aukštais tikimasi ir naujos kokybės gatvių gyvenimo – miestietiško pojūčio ir traukos taškų Šnipiškėse.

Gatvių humanizavimas – kelias link didesnio balanso

Pasakodamas apie susisiekimo planą Šnipiškių rajonui, Vilniaus savivaldybės vykdomą su „Susisiekimo paslaugų“ teikiamų paslaugų ženklu *JUDU*, A. Nikitinas teigia, kad vienas svarbių uždavinių – gatvių humanizavimas.

„Gatvių humanizavimas labiausiai apima susisiekimo būdų balansą arba gatvės, kaip vienos pagrindinių viešųjų erdvių mieste, pritaikymą įvairiai judantiems žmonėms – taip, kad ji būtų tinkama ne tik keliauti iš taško A į tašką B, bet ir patogi joje būti. Skirtingose gatvėse tai reiškia skirtingus dalykus, tačiau pirmiausia tai – patogios jungtys pėstiesiems ir dviračiams, viešajam transportui, gatvės želdinimas, parkavimo vietos gatvėje ir siauresnės eismo juostos automobiliams“, – teigia A. Nikitinas.

Pastaroji priemonė – siauresnės eismo juostos automobiliams – sulaukia daugybės klausimų, pažymi pašnekovas. „Vis dėlto turime suprasti, kad siauresnės juostos, nors ir daro įtaką greičiui, dažniausiai nereiškia ilgesnių kelionių automobiliu. Priešingai – turi daugybę privalumų, tarp kurių – sklandesnis eismas, gerokai padidintas saugumas, tylesnė aplinka ir mažesnė tarša“, – pasakoja A. Nikitinas.

SĮ „Susisiekimo paslaugų“ Judumo transformacijos vadovas Jonas Damidavičius patvirtina gatvių humanizavimo privalumus: „Įvykdžius pertvarkas, gatvė tampa ramaus eismo zona, kur įvedamas greičio ribojimas (30 km/val.), o užtikrinant šio ribojimo laikymąsi siaurinama važiuojamoji gatvės dalis. Greičio ribojimo privalumai – du kartus trumpesnis stabdymo kelias ir beveik tris kartus mažesnė pėsčiojo ar dviratininko rimto sužalojimo ar žūties rizika. Taip padidinamas šių pažeidžiamiausių eismo dalyvių saugumas.“

Mažesnis greitis, pasak J. Damidavičiaus, lemia ir mažesnį triukšmo lygį. „Skaičiuojama, kad greičio ribojimas gali sumažinti triukšmo lygį net iki 8 dB. Gatvių humanizavimu įvedama aiški automobilių laikymo tvarka, suženklinamos vietos, atskiriamos erdvės. Svarbiausia, kad išnaudojama dažnai per plati gatvės važiuojamoji dalis ją siaurinant ir dedikuojant kitų susisiekimo rūšių infrastruktūrai, pvz., dviračių juostoms ar platesniems pėsčiųjų takams“, – aiškina Judumo transformacijos vadovas.

Konkurencija judėjimui automobiliais

Paklaustas, ar tokie susisiekimo planai Šnipiškėms ir kitiems Vilniaus rajonams vykdomi stebint perteklinį gyventojų naudojimąsi automobiliais, J. Damidavičius teigia, kad vienareikšmiškai atsakyti sunku.

„Negalima sakyti, kad gyventojų judėjimas automobiliu yra perteklinis, nes kiekvienas renkasi sau patogų susisiekimo būdą pagal tai, kokia infrastruktūra egzistuoja mieste. Tačiau kalbant apie darnų judumą mieste, akcentuojame patogumą ir konkurencingumą judėjimui automobiliu“, – sako J. Damidavičius.

Pasak jo, Vilniaus miesto tikslas – iki 2030 metų pasiekti pagrindinių susisiekimo rūšių balansą: „Tai reiškia, kad kelionės automobiliu, viešuoju transportu ir pėsčiomis sudarytų po 30 proc. (2017 m. duomenimis, automobiliu keliauja 49 proc., viešuoju transportu – 24,1 proc., pėsčiomis – 24,5 proc. miestiečių), o kelionės dviračiais siektų bent 7,5 proc., visa kita dalis – kitais būdais atliekamos kelionės (automobilių dalijimasis, taksi, pavėžėjimas ir kt.).“

Anot A. Nikitino, gyvenant mieste iš tiesų derėtų pagalvoti apie efektyvesnį keliavimą. Šiuo atveju automobilis, jo teigimu, nėra efektyviausias keliavimo būdas jau vien užimamo ploto prasme: „Skaičiuojama, kad vienam judančiam automobiliui reikia apie 140 kv. m gatvių erdvės ir apie 20 kv. m. stovėjimo erdvės, o dviračiui šis santykis yra 5 ir 2 kv. m. O kur dar kitos priklausomybės nuo automobilių pasekmės: oro tarša, triukšmas, sveikatos nuostoliai dėl per mažo fizinio aktyvumo arba eismo įvykiuose netektos gyvybės ir patirti sužalojimai.“

Šnipiškės – sparčiausiai kintantis sostinės rajonas

Anot istorijos, Šnipiškių atsiradimas siekia XVI a., o pradžią kurtis rajonui davė... naujas medinis tiltas per Nerį. Šis tiltas ne tik palengvino susisiekimą, bet ir į dešinįjį upės krantą atvedė miestiečius. Pasakojama, kad šie vietovėje apsigyvenę miestiečiai buvo gana neturtingi – jų sunkią dalią liudijo gana paprasti mediniai gyvenamieji namai. Kilo namas po namo, o su jais plėtėsi Šnipiškių priemiestis.

Muziejus po atviru dangumi

Amžiams bėgant, o Šnipiškių gyventojų skaičiui po truputį augant, XIX a. pabaigoje išskirtos ir suformuotos dvi šio priemiesčio dalys – Skansenas ir Piromontas.

Skanseno teritorijoje, užimančioje apie 8 ha, dar iki dabar galima pamatyti liaudiško tipo medinių namų, o visa vietovė saugoma dėl savo urbanistinių, architektūrinių vertybių. O štai Piromontas, lygiai taip pat saugomas kaip urbanistinė ir architektūrinė vertybė, yra mažiausia, vos 1 ha užimanti Šnipiškių rajono dalis.

Neretam kyla klausimas, kas tas Skansenas? Ką reiškia šis žodis? Kurgi tas Skansenas, esantis netoli šiuolaikinio ir modernaus Vilniaus centro?

Sąvoka „skansenas" reiškia muziejų po atviru dangumi. Tokio apibūdinimo rajonas sulaukia dėl autentiškos ir išsiskiriančios architektūros, medinių pastatų, atspindinčių liaudišką statybos tipą. Kur dar kontrastas, kai šiandienos praeivio akys užkliūva už trapaus medinio namo ir šalia jo stūgstančio modernaus dangoraižio. Tokie vaizdai pažįstami ne tik Šnipiškių gyventojams, bet ir traukia architektūrinius kontrastus norinčius užfiksuoti ar bent pastebėti vietovės svečius.

Jeigu maga sužinoti, iš kur kilo kitos Šnipiškių dalies – Piromonto – pavadinimas, gali tekti pasukti galvą. Pavadinimo kilmė neaiški, tačiau viena iš teorijų mini Neries krantinėje stovėjusius rūmus Piro ar panašiu vardu, taip pat lotynišką žodžio „kalnas" atitikmenį *monte*. Ar tai tikrai tiesa – vargu ar kas besužinos.

Margi laikai

Metams bėgant, Šnipiškės plėtėsi, jose kilo nauji pastatai, atliepiantys ne tik gyvenamąją, bet ir visuomenines paskirtis. Vilniuje, o ir Šnipiškėse, visuomet gyveno skirtingų tautų ir kultūrų atstovai. Įvairias kultūras, religijas ir pasaulėvokas žymi iki dabar išlikę Šnipiškių ženklai.

Stačiatikių tikėjimą liudija Šv. arkangelo Mykolo cerkvė Kalvarijų gatvėje, o štai Samuelio Fino vardu pavadinta gatvė primena apie žydų istoriją ir hebrajų kalbos žinovą. Visai prie pat Neries stovi vėlyvojo baroko stilių atspindinti Šv. arkangelo Rapolo bažnyčia.

Po Šnipiškes vaikštinėjantys miestiečiai dėmesiu apdovanoja ne tik jau minėtus rajono simboliu esančius medinius namus, bet ir unikalius bei skirtingus pastatus, kuriuose gyvenimas ir darbai virė tiek anksčiau, tiek dabar.

Vienu įspūdingiausių Šnipiškių pastatų, ko gero, galima laikyti neogotikinius XIX a. Raduškevičiaus rūmus, stūksančius pačioje Kalvarijų gatvės pradžioje. Šiuo metu margą istoriją turinčiuose rūmuose įsikūrusi Lietuvos architektų sąjunga. Ne mažiau įdomus ir Energetikos ir technikos muziejus, įkurtas pertvarkytose buvusios elektrinės patalpose, savo masyviu fasadu traukiantis šnipiškiečių ir ne tik dėmesį.

Ir šviesi ateitis

XVI a. menantys ženklai ir modernų šiandienos miesto gyvenimą liudijantys statiniai – visa tai galima rasti Šnipiškėse, pagrįstai laikomose vienu įdomiausių sostinės rajonų. Žvelgiant į kiekviename žingsnyje stebinantį Vilniaus rajoną, apie jo ateitį pasvarstyti itin įdomu.

Šiuo metu Šnipiškės, išgyvenančios tikrą atgimimą, pildosi naujais, estetiškais ir komforto ieškančio miestiečio lūkesčius atitinkančiais namais. Tiek gyvenamųjų namų projektai, tiek šiandienos architektūros tendencijas atspindintys biurų pastatai bei dangoraižiai papildo rajoną, įnešdami jam naujumo, komfortiško ir inovatyvaus miesto atmosferos.

Tarp Žalgirio ir Linkmenų gatvių esantys projekto „Naujasis Skansenas" namai taip pat prisideda prie kintančių ir atsinaujinančių Šnipiškių. „Naujasis Skansenas" Šnipiškėms įneša skandinaviško stiliaus, šiuolaikinių miesto namų jausmo ir tampa vienu pavyzdžių, kaip nauji projektai skatina vystytis bendruomenišką, žalią ir sveiką šiandienos miestą.

Po rimtu pavadinimu – kvapą gniaužiančių įspūdžių pilna kelionė

Sostinės Rinktinės gatvėje, kadaise veikusios senosios miesto elektrinės pastate, šiuo metu įsikūręs Energetikos ir technikos muziejus. Kaip teigia jo atstovė Martyna Bakaitė, nors muziejaus pavadinimas gali pasirodyti rimtas, įstaigos lankytojų laukia įspūdinga kelionė – nuo Vilniaus miesto ir asmenybių istorijos iki mokslo pažinimo, kultūrinių patirčių ir pramogų.

Kokia Energetikos ir technikos muziejaus priešistorė? Kada muziejus įkurtas?

Pirmuosius lankytojus muziejus pakvietė 2003 m. vasario 14 d., iškilmingai pažymint pirmosios Vilniaus miesto elektrinės 100-metį. Tuo metu muziejus užėmė vos 13 procentų buvusios elektrinės patalpų. 2008 m., įgyvendinus ES struktūrinių fondų remtą projektą, šis išskirtinis industrinis objektas buvo rekonstruotas išsaugant autentišką elektrinės įrangą ir pritaikant jį kultūros ir turizmo poreikiams.

Nedidelis, mažai žinomas Lietuvos energetikos muziejus tada išaugo nuo 800 iki 5000 m² ir tapo Energetikos ir technikos muziejumi – didžiausiu įvairias techninio paveldo sritis pristatančiu muziejumi Lietuvoje. 2023 m. muziejus, kaip ir Vilniaus miestas, minės svarbią sukaktį: muziejaus įkūrimo 20-metį ir istorinės Vilniaus elektrinės 120-metį.

Kokia muziejaus pastato istorija?

Esame įsikūrę išskirtiniame senosios miesto elektrinės pastate, įtrauktame į Nekilnojamojo kultūros paveldo registrą. 1903 m. vasario 14 d. paleista pirmoji miesto elektrinė davė pradžią ne tik Piromonto priemiesčio, bet ir viso Vilniaus modernizacijai. Nepaprastai įdomi pastato istorija, kupina klestėjimo, nuosmukių ir atgimimo akimirkų.

Nuo 1863 m. Vilniaus miesto gatves apšvietė žibaliniai ir dujiniai gatvių žibintai, tačiau jų šviesa buvo silpna, o priežiūra komplikuota: kiekvieną rytą ir vakarą šiuos žibintus turėjo degti žibintininkai. XIX a. pabaigoje Vilnius pradėjo svarstyti žibalo ir dujų pakeitimą elektra. 1899 m. miesto dūma nusprendė pastatydinti centrinę elektrinę. Sprendimo motyvai: elektrinis apšvietimas pažangus techniškai ir higienos prasme, jis leis arklių tramvajų pakeisti elektriniu ir paspartins pramonės augimą. Elektrinės statybai 1901 m. pasirinktas sklypas šiandieninėje Rinktinės gatvėje, dešiniajame Neries krante. Sklypas buvo pakankamai didelis, netoliese yra elektrinei būtino vandens.

Elektrinės statyboms vadovavo Vilniaus vyriausiasis inžinierius Władysławas Malinowskis. Katilų salė buvo skirta katilams, mašinų salė – garo varikliams, administracinio pastato gyvenamojoje rūsio dalyje suprojektuoti penki butai žemesniesiems tarnautojams (kūrikams, mašinistų padėjėjams ir monterių padėjėjams), pirmame aukšte, be kontoros – sandėlininko ir monterio butai, antrame aukšte butai elektrinės vadovui, vyriausiajam mašinistui ir monteriui. Trečiame aukšte sumontuota akumuliatorinė baterija. Iškilus administraciniam pastatui ir mašinų bei katilų salėms, pradėtas mūryti elektrinės kaminas ir montuota vidaus įranga. Elektrinės administracinio pastato bokštelis papuoštas skulptoriaus Bolesławo Bałzukiewicziaus skulptūra „Elektra“, nugriauta sovietmečiu, o 1994 m. atkurta Petro Mazūro ir šiandien tapusia Energetikos ir technikos muziejaus simboliu.

1944 m. liepos viduryje besitraukianti Vokietijos kariuomenė elektrinę susprogdina. Sugriaunamos katilų ir turbinų salės, aukštos įtampos skirstykla. Lieka stovėti tik administracijos pastatas. Griuvėsius valo vokiečių belaisviai, padeda 1-osios respublikinės (vėliau – Šv. Jokūbo) ligoninės personalas. 1946 m. elektrinė vėl veikia. Jos veikla visiškai sustabdyta tik 1998 m. Na, o 2003 m. gamybinėse elektrinės patalpose įsikuria mūsų muziejus.

Kokie Energetikos ir technikos muziejaus eksponatai laukia lankytojų?

Muziejaus pasididžiavimas, žinoma, yra ir bus pats elektrinės pastatas ir autentiška dar neseniai veikusios elektrinės įranga. Be šio istorinio paveldo, muziejuje taip pat kviečiame išbandyti interaktyvias mokslo ekspozicijas, pasisemti žinių apie Vilniaus pramonės istoriją. Kiekvienas lankytojas muziejuje atranda sau įdomių eksponatų: vyriausiems miestiečiams ir miesto svečiams įdomu pasivaikščioti po kadaise ypač saugomo objekto statusą turėjusios elektrinės vidų, apžiūrėti šarvuotą Vytautą Landsbergį vežiojusį automobilį „Mercedes Benz 560 SEL“, vyresnieji nustemba, kad gali užsukti į sovietinio būsto, *chruščiovkės*, prototipą, jaunųjų lankytojų dėmesį patraukia unikalus elektrinės valdymo pulto simuliatorius, elektros energiją minant pedalus generuojantis dviratis ir neįprastas veidrodžių kambarys, kuriame būtina triukšmauti. Patys mažiausieji veiklos sau randa interaktyviose ekspozicijose ir ETM vaikų stotelėje.

Muziejus kupinas eksponatų, įdomių žmonėms su įvairiausiais interesais – nuo lazerių iki viduramžių istorijos, nuo interjero dizaino iki fototechnikos, nuo Vilniaus miesto plėtros iki įdomiosios fizikos, nuo senųjų spaudos technologijų iki atsinaujinančių energijos šaltinių. Muziejaus ekspoziciją reguliariai papildo čia pat esančiose dirbtuvėse gaminami nauji interaktyvūs eksponatai. Nuolat stengiamės aktualizuoti muziejaus istoriją ir ekspoziciją kurdami įtraukius kultūrinius produktus, atliepiančius šiuolaikinio muziejaus lankytojo lūkesčius. Galbūt todėl per pastaruosius keletą metų tapome vienu labiausiai šeimų pamėgtų muziejų Vilniuje.

Kokias dar veiklas, renginius siūlote muziejaus svečiams?

Muziejuje nuolat vyksta edukacinės programos moksleiviams, įvairaus amžiaus lankytojams organizuojamos teminės ir apžvalginės ekskursijos. Pavieniai lankytojai gali pasinaudoti nemokamu audiogidu lietuvių, rusų, anglų ir lenkų kalbomis. Reguliariai veikia menininkų parodos, vyksta koncertai, kiti kultūriniai renginiai. Muziejuje taip pat galima švęsti gimtadienius. Šeimas su vyresnio amžiaus vaikais ir draugų kompanijas kviečiame išbandyti parasparnio simuliatorių, apsilankyti pabėgimo kambaryje „Senosios Vilniaus elektrinės paslaptys“, įsigyti leidinių ir suvenyrų muziejaus parduotuvėlėje.

Muziejus ir toliau atsinaujina: šiuo metu įrengiama nauja moderni požeminė ekspozicija, kviesianti lankytojus pažvelgti į praeities ir ateities energetiką, susipažinti su energetikos tėvu vadinamo Nikolos Teslos pasiekimais. Lankytojams ruošiama atvira erdvė ant muziejaus stogo, įrengiamas liftas, tvarkomos muziejaus prieigos.

Koks jūsų muziejaus išskirtinumas? Kas labiausiai pritraukia, sudomina žmones?

Esame gana neįprastas muziejus, kuriame daug ką galima ir netgi būtina liesti. Pirmą kartą muziejuje apsilankę žmonės dažnai nustemba, kad iki šiol nežinojo apie šią išskirtinę vietą Vilniaus mieste. Džiaugiamės, kad dauguma lankytojų vėliau dar ne kartą sugrįžta. Iš tiesų po rimtu muziejaus pavadinimu slepiasi kvapą gniaužiančių įspūdžių kupina kelionė, kurioje telpa viskas: ir Vilniaus miesto studijos, ir istorinės įdomybės, ir mokslo pažinimas, ir kultūrinės patirtys, ir smagios edukacinės pramogos.

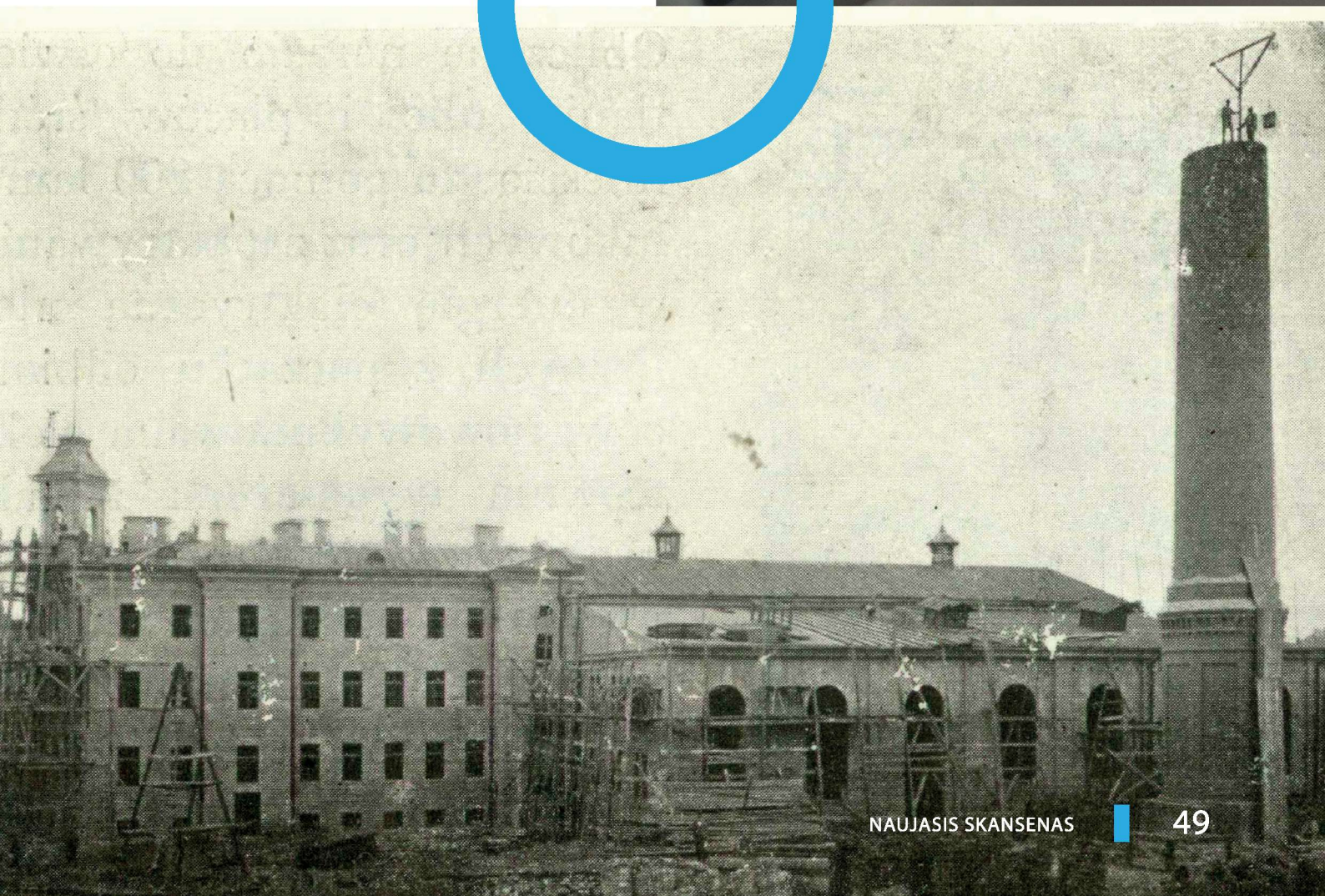

Ieškote svajonių namų ir jus domina „Naujojo Skanseno“ projektas? Susisiekite su mumis!

Viktorija Rinkevičienė
Pardavimų vadovė
Vilniuje

+37061528183

Monika Matulytė
Pardavimų vadovė
Vilniuje

+37068674406

yit.lt